

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ 2:06-
3:05 ΕΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ PRESCHOOL LANGUAGE
SCALE (PLS-4)**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΘΗ

ΡΟΥΒΑΛΗ ΑΙΜΙΛΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΕΡΟΝΙΚΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Ευχαριστίες.....	3
II. Περίληψη.....	4
III. Abstract	5
IV.Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	7
1.1. Ο Λόγος ως μέσο επικοινωνίας.....	7
1.2. Σκοπός της εργασίας.....	9
V. Κεφάλαιο 2: Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	10
2.1. Γλωσσική Ανάπτυξη.....	10
2.2. Διαγνωστικά εργαλεία	13
2.3. Γιατί είναι χρήσιμη η στάθμιση του PLS-4.....	15
VI. Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία.....	17
3.1. Προσαρμογή του τεστ στα Ελληνικά.....	17
3.2. Υποκείμενα έρευνας.....	19
3.2.1. Διαδικασία προσέγγισης υποκειμένων.....	19
3.2.2. Υποκείμενα	19
3.3. Διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας.....	21
3.4. Χορήγηση του τεστ.....	22
3.5. Υλικό.....	22
3.6. Μέθοδος βαθμολόγησης.....	23
VII. Κεφάλαιο 4: Αποτελέσματα.....	24
4.1. Ανάλυση δεδομένων.....	24
4.2. Στατιστικά Μέτρα ανά Ηλικία.....	26
4.2.1. Σύγκριση των Βαθμολογιών με το t-test.....	27
4.3. Στατιστικά Μέτρα ανά Φύλο.....	30
4.3.1. Σύγκριση των Βαθμολογιών με το t-test.....	32

4.4. Στατιστικά μέτρα ανά Ηλικία (3:0- 3:11).....	34
4.4.1. Σύγκριση των Βαθμολογιών με το t-test.....	35
4.5. Στατιστικά Μέτρα ανά Ηλικία (4:6-5-11).....	38
4.6. Σύγκριση όλων των Ηλικιών(2:6-5:11).....	39
4.7. Σύγκριση Ελληνικών και Αγγλικών Δεδομένων.....	42
4.8. Συχνότητα Λαθών των Υποκειμένων της Έρευνας.....	45
VIII.Κεφάλαιο 5: Συζήτηση.....	51
5.1. Προτάσεις.....	53
IX.Βιβλιογραφία.....	55

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε την εποπτεύουσα καθηγήτρια κυρία Γερονίκου Ελευθερία για την πολύτιμη καθοδήγησή της σε αυτό το τελευταίο μας βήμα πριν την απόκτηση του πτυχίου μας. Επίσης ευχαριστούμε τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς των ιδιωτικών παιδικών σταθμών: Το Μαγικό Παλάτι, Το Παραμύθι, Κέντρο Προσχολικής Αγωγής, Ελαφάκια, Ανεμόμυλος και τον Παιδικό Σταθμό Ζαρουχλειϊκών, καθώς και τους γονείς που μας εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους για την εφαρμογή του τεστ αυτού. Ακόμα, ευχαριστούμε την κυρία Σελίνα Μαργαρίτα Γραμμένου για την βοήθειά της στην μετάφραση του εργαλείου που χρησιμοποιήσαμε. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στις οικογένειές μας και τους φίλους, οι οποίοι μας στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια στις σπουδές μας και συνεχίζουν να μας στηρίζουν!!!

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύρια ανάγκη του ανθρώπου ήταν και είναι η επικοινωνία με το περιβάλλον του. Για τη λεκτική επικοινωνία χρησιμοποιείται ο λόγος, αποτελούμενος από δύο υποσυστήματα, την κατανόηση και την παραγωγή. Η ικανότητα της γλωσσικής επικοινωνίας αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα της όλης ψυχολογικής και κοινωνικής εξέλιξης του παιδιού (Κατή, 2000). Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε αν ένα παιδί έχει φυσιολογική ανάπτυξη των γλωσσικών του δεξιοτήτων ή όχι. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να υπάρχει ένα έγκυρο και αξιόπιστο εργαλείο αξιολόγησης, προκειμένου να γνωρίζουμε με ακρίβεια το επίπεδο γλωσσικής ανάπτυξης ενός παιδιού και να κρίνουμε αν χρειάζεται να πραγματοποιηθεί παρέμβαση από τους ειδικούς στο λόγο.

Στην Ελλάδα, υπάρχουν περιορισμένα σταθμισμένα διαγνωστικά εργαλεία, γεγονός που καθιστά απαραίτητη τη στάθμιση κάποιων από αυτά. Σκοπός της παρούσας μελέτης, είναι η πιλοτική εφαρμογή στις ηλικίες 2:06-2:11 και 3:00-3:05 ετών, του διαγνωστικού εργαλείου *Preschool Language Scale 4 (UK Edition)*. Το τεστ δημιουργήθηκε στη Βρετανία, και η παρούσα έρευνα γίνεται για να προσαρμοστεί το συγκεκριμένο εργαλείο στην ελληνική γλώσσα καθώς και για να διερευνηθούν οι γλωσσικές ικανότητες που έχουν κατακτήσει τα παιδιά σε αυτήν την ηλικία. Επιμέρους ερευνητικό ερώτημα αποτελεί το αν το φύλο κι η ηλικία των παιδιών σχετίζονται με την επίδοση στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης και της Εκφραστικής Επικοινωνίας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με αξιολόγηση σε συνολικά 50 παιδιά, εκ των οποίων 25 ήταν ηλικίας 2:06-2:11 (Ομάδα 1) και 25 ηλικίας 3:00-3:05 (Ομάδα 2). Το τεστ χορηγήθηκε σύμφωνα με τις οδηγίες του πρωτοκόλλου, χωρίς να υπάρξουν εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως η ηλικία επηρεάζει την επίδοση των παιδιών, μόνο στον τομέα της Ακουστικής Κατανόησης, ενώ η Εκφραστική Επικοινωνία δεν επηρεάζεται από την ηλικία. Οι μέσοι όροι επίδοσης της Ομάδας 1 ήταν 19,24 στην Ακουστική κατανόηση και 21,52 στην Εκφραστική Επικοινωνία. Αντίστοιχα, οι τιμές της Ομάδας 2 ήταν 21,52 και 24,16. Σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $p \geq 0,05$ βρέθηκε διαφορά για την Ακουστική Κατανόηση -2,28 και για την Εκφραστική Επικοινωνία -2,64, άρα υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά. Ακόμα, οι μέσοι όροι της επίδοσης των αγοριών κατά τη σύγκριση των δύο φύλων ήταν 19,36 για την Ακουστική Κατανόηση και 21,28 για την Εκφραστική Επικοινωνία, ενώ των κοριτσιών ήταν 21,4 και 24,4 αντίστοιχα. Σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $p \geq 0,05$ βρέθηκε διαφορά -2,04 για την Ακουστική Κατανόηση και -3,12 για την Εκφραστική Επικοινωνία, άρα και πάλι υπάρχει στατιστικά σημαντική

διαφορά. Αποδείχθηκε ότι το φύλο επηρεάζει μόνο τον τομέα της Εκφραστικής Επικοινωνίας, ενώ η Ακουστική Κατανόηση δεν επηρεάζεται. Είναι αξιοσημείωτο, επίσης, ότι τα κορίτσια υπερτερούν σε βαθμολογίες και μέσους όρους σε σχέση με τα αγόρια και στις δύο παραμέτρους του τεστ. Τα παιδιά που συμμετείχαν στην έρευνα ανταποκρίθηκαν επαρκώς στα ζητούμενα, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Παρατηρήθηκε βαθμιαία αύξηση των μέσων όρων επίδοσης των παιδιών, πράγμα που σημαίνει ότι το εργαλείο αυτό ανταποκρίνεται στα Ελληνικά δεδομένα και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση του γλωσσικού επιπέδου τους. Προτείνονται ωστόσο κάποιες αλλαγές στο έντυπο αξιολόγησης του τεστ αυτού, προκειμένου να είναι ακόμα πιο αντιπροσωπευτικό του Ελληνικού πληθυσμού. Τέλος, περαιτέρω αξιολόγηση και εφαρμογή του τεστ σε μεγαλύτερο δείγμα πληθυσμού κρίνεται χρήσιμη, ώστε να προκύψουν ακόμα πιο έγκυρες μετρήσεις.

ABSTRACT

A main human need has always been the communication. On this purpose, people need the ratio, which consists of two subsystems, comprehension and production. The language development of each child determines the overall evolution, that's why it is important to know whether a child has normal development of language skills (Kati, 2000). If not, then you need to see contributions from specialists in speech. They must have a valid and useful assessment tool to ascertain the level of language development in children with details. In Greece, there are not any weighted diagnostic tools, so it is necessary to weigh some of them. The purpose of this study, therefore, is the pilot of the diagnostic tool Preschool Language Scale 4 (UK Edition), at ages 2:06 to 2:11 and 3:00 to 3:05 years, which was created in Britain to see if this can be used appropriately in children in Greece. Still, the investigation is to determine whether sex and age of children associated with performance in the areas of Auditory Comprehension and Expressive Communication. On this purpose samples were taken in a total of 50 children, of whom 25 were between ages 2:06 to 2:11 and 25 were between 3:00 to 3:05. The test was administered according to the instructions of the protocol, without any exceptions. The results showed that age affects the performance of children, only in Auditory Comprehension, but Expressive Communication is not affected by age. The average performance of Group 1 was 19.24 in listening and 21.52 in Expressive Communication. Similarly, the values of Group 2 were 21.52 and 24.16. At the level of statistical significance $p \geq 0,05$

difference was found for Auditory Comprehension -2.28 and -2.64 for Expressive Communication, and therefore no statistically significant difference. Still, the average performance of boys in the comparison of both sexes was 19.36 for Auditory Comprehension and 21.28 for Expressive Communication, and girls were 21.4 and 24.4 respectively. At the level of statistical significance was $p \geq 0,05$ difference -2.04 for Auditory Comprehension and -3.12 for Expressive Communication, and therefore again no statistically significant difference. It turned out that gender affects only the area of Expressive Communication, but the Auditory Comprehension is not affected. It is noteworthy also that girls are superior in rankings and averages than boys in both parameters of the test. The children surveyed responded adequately to be procured without major difficulties. There was a gradual increase in the average performance of children, which means that this test meets the Greek data and can be used to assess their level of language. However, some proposed changes to the evaluation form of this test have to be more representative of the Greek population. It is also suggested further evaluation and implementation of test to a larger sample population to get more reliable measurements.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ο ΛΟΓΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

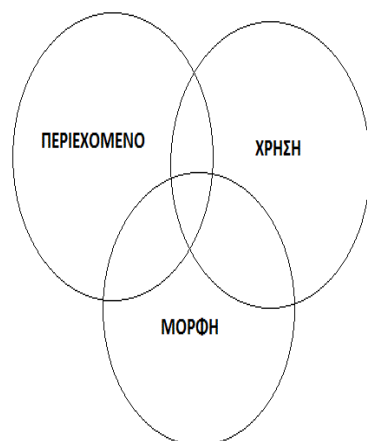
Μία θεμελιώδης συνιστώσα της ψυχολογικής και κοινωνικής εξέλιξης του παιδιού και κατ' επέκταση του ανθρώπου, είναι η ικανότητα της γλωσσικής επικοινωνίας. Το παιδί κατακτά αυτή την ικανότητα σταδιακά. Την αναπτυξιακή πορεία εξετάζουν τομείς όπως η λογοθεραπεία. Ωστόσο, καμία θεραπευτική παρέμβαση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σε φαινόμενα παθολογίας του λόγου, χωρίς να έχει προηγηθεί μια εκτίμηση του τι είναι παθολογικό ή φυσιολογικό. (Κατή, 2000). Για να γίνει κατανοητό τι εξετάζεται στην παρούσα εργασία, καλό θα ήταν να δοθούν κάποιοι βασικοί ορισμοί που αφορούν στην γλώσσα και την κατάκτησή της.

Γλώσσα είναι το σύστημα ήχων και εννοιών που χρησιμοποιούμε σε κάθε γλωσσική κοινότητα για να επικοινωνήσουμε. Επικοινωνία είναι η συμβολική συνδιαλλαγή ανάμεσα σε νοήμονα όντα και μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορα μέσα- κινήσεις, ήχους, οσμές, οπτικά σήματα όλων των ειδών κ.λ.π. (Κατή, 2000). Ο Saussure χώρισε τη γλώσσα σε δύο τομείς: το λόγο και την ομιλία. Λόγος είναι το κοινό σύστημα ήχων και εννοιών που κάθε ανθρώπινη κοινωνία χρησιμοποιεί για να επικοινωνήσει. Γλώσσα είναι η χρήση αυτού του συστήματος επικοινωνίας από κάθε άτομο μιας γλωσσικής κοινότητας. (Saussure, 1916).

Στο επίπεδο δομής του λόγου εμπεριέχονται γλωσσικά στοιχεία, τα οποία αφορούν στους κανόνες που διέπουν τους ήχους της γλώσσας και το μεταξύ τους συνδυασμό (φωνολογία), στους κανόνες οι οποίοι είναι συναφείς με τη μορφή και την ποιότητα των λέξεων (μορφολογία) και στους κανόνες που αφορούν τον τρόπο διευθέτησης των λέξεων για την παραγωγή προτάσεων (συντακτικό) (Bloom & Lahey 1978). Αυτοί οι τρεις τομείς του λόγου αξιολογούνται, τόσο ως προς την κατανόηση, όσο και ως προς την παραγωγή (Καμπανάρου, 2007).

Φυσικά υπάρχει μια συνεχής αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των τομέων, καθώς και τα τρία αυτά στοιχεία είναι αναγκαία για την σωστή επικοινωνία μεταξύ μιας γλωσσικής ομάδας. Οι Bloom & Lahey (1978), επεξηγώντας τον τρόπο λειτουργίας του λόγου, επισημαίνουν τα τρία αυτά βασικά επίπεδα: τη δομή, το περιεχόμενο και την χρήση του. Κάθε ένα από αυτά εμπεριέχει τα στοιχεία του γλωσσικού συστήματος του λόγου από τα οποία ο ίδιος συντίθεται. Για την καλύτερη απεικόνιση

των σχέσεων μεταξύ των διαστάσεων του λόγου χρησιμοποιούν το διάγραμμα Venn.

Σχήμα 1: Η ενσωμάτωση του περιεχόμενου, της μορφής και της χρήσης του λόγου. (Bloom & Lahey, 1978)

Η ανάπτυξη της ομιλίας και της επικοινωνίας είναι πολύ σημαντική τόσο για το παιδί, όσο και για την οικογένειά του, καθώς βοηθά στην ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων, την βελτίωση της αυτοεκτίμησης, την διευκόλυνση στο παιχνίδι και τις επαφές με τους συνομήλικους. Ακόμη βοηθά και την καθημερινότητα, αφού το παιδί θα μπορέσει να εκφράσει τις επιθυμίες του, τις ανάγκες του, τους φόβους του, τον πόνο του και τα συναισθήματά του.

Το μέσο της επικοινωνίας, ο Λόγος δηλαδή, αποτελείται από δύο παραμέτρους, οι οποίες συνθέτουν την συνολική του εικόνα. Αυτές είναι η Ακουστική Κατανόηση και η Εκφραστική Επικοινωνία. Για να αναπτυχθεί φυσιολογικά ο Λόγος του παιδιού, οι δύο αυτές παράμετροι θα πρέπει να λειτουργούν σωστά.

Τόσο η Ακουστική Κατανόηση, όσο και η Εκφραστική Επικοινωνία, επηρεάζονται από διάφορες διαταραχές, οργανικών βλαβών όπως είναι η Βαρηκοΐα-Κώφωση, είτε λόγω αναπτυξιακών δυσκολιών όπως η Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή, είτε λόγω δυσκολιών του συστήματος επεξεργασίας του λόγου, όπως είναι η Ειδική Γλωσσική Διαταραχή και οι πραγματολογικές διαταραχές (Αυτισμός, Σύνδρομο Asperger) (Martin & Clark, 2008, Quill, 2005, Καμπανάρου, 2007). Όλα τα παραπάνω εμποδίζουν τη σωστή επικοινωνία του ατόμου με το

περιβάλλον του. Έρευνες έχουν αποδείξει ότι τα παιδιά που έχουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη του λόγου τους σε προσχολική ηλικία, είναι επικίνδυνο να αποκτήσουν διαταραχές στην επακόλουθη ομιλία, τη γλώσσα, τη μάθηση και την κοινωνικοποίηση (Aram, Ekelman, & Nation, 1984, Carson, Klee, Perry, Muskina, & Donaghy, 1998, Catts, 1991, Paul, 1996).

Προκειμένου λοιπόν, να εντοπιστούν τυχόν υπάρχουσες δυσκολίες στην ανάπτυξη του λόγου των παιδιών σε αυτό το κρίσιμο στάδιο της ζωής τους, κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη ενός έγκυρου διαγνωστικού εργαλείου, σύμφωνα με το οποίο θα μπορούν οι ειδικοί του λόγου να εργαστούν με σκοπό την αναγνώριση και αποκατάσταση διαφόρων διαταραχών που αφορούν στην κατάκτηση του λόγου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

1.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπό της παρούσας μελέτης αποτελεί η πιλοτική εφαρμογή του διαγνωστικού εργαλείου Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα 4 (Preschool Language Scale 4) των Zimmerman, Steiner και Pond. Το τεστ αυτό δημιουργήθηκε με σκοπό να αξιολογήσει την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης και Εκφραστικής Επικοινωνίας, στις ηλικίες 0 έως 6:5 ετών.

Η εργασία αυτή εξετάζει ελληνόπουλα ηλικίας 2:06- 2:11 και 3:00- 3:05 ετών, με στόχο την προσαρμογή του τεστ στην ελληνική γλώσσα και αξιολόγηση των παιδιών για να δούμε κατά πόσο είναι κατάλληλο και κατά πόσο τα παιδιά αυτά είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στις δοκιμασίες χορήγησης του τεστ, σύμφωνα πάντα με το αν έχουν κατακτήσει τις απαιτούμενες γλωσσικές ικανότητες.

Το εργαλείο Preschool Language Scale -4 έχει μεταφραστεί στα Ελληνικά και εφαρμοστεί στα πλαίσια και άλλων πτυχιακών του ΤΕΙ Πατρών, στις ηλικίες 3:06- 5:11, προκειμένου να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της γλωσσικής ανάπτυξης των παιδιών προσχολικής ηλικίας (Στραβολαίμου, Τσοκανά, 2010, Καρανάνου, Παγάνη, Παπασπύρου, 2010) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1. ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η επικοινωνία με τα παιδιά ξεκινά από πολύ νωρίς, αρχικά, με μη λεκτικούς τρόπους, όπως ένα βλέμμα, ένα χάδι, το κλάμα, το γέλιο, την αγκαλιά. Τα μωρά αντιδρούν στην ήχο της φωνής των γονιών τους, δίνοντας έτσι ένα σημάδι επικοινωνίας. Αργότερα, αρχίζουν τα «βαβίσματα» και σιγά–σιγά, περνώντας από τα διάφορα αναπτυξιακά στάδια και χρησιμοποιώντας την μίμηση, καταφέρνουν να χρησιμοποιήσουν λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας (Stark, 1986, Oller, 1981).

Το κάθε παιδί έχει τον δικό του, μοναδικό τρόπο ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποια ορόσημα στην ανάπτυξη του παιδιού, που μας βοηθούν να ελέγχουμε την εξέλιξή του και να το βοηθάμε όπου χρειάζεται. Παρακάτω αναφέρονται τα τυπικά στάδια της γλωσσικής εξέλιξης σε κάθε ηλικία την οποία εξετάζει η παρούσα εργασία (Sheridan, 2007).

2–3 ΕΤΩΝ

Ο λόγος του είναι 50–75% καταληπτός. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι ότι το παιδί χρησιμοποιεί κυρίως ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα. Επίσης χρησιμοποιεί λέξεις που δηλώνουν ονόματα- όρους, ενέργειες και καταστάσεις, παραλείπει όμως λέξεις και μορφήματα που έχουν μόνο γραμματικό- λειτουργικό χαρακτήρα: άρθρα, βοηθητικά ρήματα, συνδέσμους, αντωνυμίες, προθέσεις. (Παρασκευόπουλος, 1985, Good & Brophy, 1980). Ζητάει αντικείμενα με το όνομά τους και απαντάει σε κάποιες κλειστού τύπου ερωτήσεις. Κατονομάζει ολοένα και περισσότερα καθημερινά αντικείμενα και καταδεικνύει εικόνες σε βιβλία όταν του ζητηθεί. Κάνει ερωτήσεις 1 ή 2 λέξεων και προτάσεις 3–4 λέξεων, οι οποίες πλέον ποικίλλουν ως προς τον τύπο, καθώς μπορεί να είναι αρνητικές, επιτακτικές ή ερωτηματικές (Brown, 1975, Good & Brophy, 1980). Χρησιμοποιεί κάποιες προθέσεις και άρθρα, ενικό– πληθυντικό αριθμό και άρνηση με τη μορφή του ‘όχι’ και του ‘μη’. Έχει ένα ενεργητικό λεξιλόγιο 50 έως 250 λέξεων και ένα παθητικό λεξιλόγιο 500 έως 900 λέξεων. Παράγει σωστά τα φωνήεντα, ωστόσο συχνά παραλείπει σύμφωνα σε μέση θέση. Αντιλαμβάνεται ποσοτικές έννοιες όπως ‘ένα’ και ‘όλο’. Αναγνωρίζει αρκετά μέρη του

σώματός του και απαντάει σε απλές ερωτήσεις. Κατανοεί το ‘γιατί’, το ‘πόσο’ και το ‘ποιανού’. Τέλος, κατανοεί σύνθετες εντολές και αναπτύσσει την ικανότητά του να δημιουργεί σύνθετες προτάσεις (Cole & Cole, 2000).

3–4 ΕΤΩΝ

Αντιλαμβάνεται τη λειτουργία αντικειμένων, καθώς και βασικές έννοιες (π.χ. μικρό, μεγάλο, μέσα, έξω). Εκτελεί σύνθετες εντολές. Αναγνωρίζει αντικείμενα από το όνομά τους. Συνειδητοποιεί το παρελθόν και το μέλλον. Ρωτάει και απαντάει σε ερωτήσεις «Ποιος» «Τι» και «Που», ενώ συχνά κάνει ερωτήσεις και ζητάει λεπτομερείς απαντήσεις. Εκφράζει τα συναισθήματά του μέσω του λόγου. Κάνει προτάσεις 4 – 5 λέξεων, τις οποίες συντονίζει, συμπληρώνει και συσχετίζει (Brown, 1975). Ακόμα μπορεί να επαναλάβει προτάσεις που περιέχουν 6 έως 13 συλλαβές. Έχει ένα ενεργητικό λεξιλόγιο 800 έως 1500 λέξεων και ένα παθητικό λεξιλόγιο 1200 έως 2000 λέξεων. Μπορεί να μην κάνει καλό συγχρονισμό αναπνοής– φώνησης. Χρησιμοποιεί γκριμάτσες κατά την ομιλία του. Ψιθυρίζει. Καταφέρνει και παράγει το 50% των συμφώνων και ο λόγος του είναι κατά 80% καταληπτός από τρίτους. Κάνει σχετικά καλή χρήση συντακτικών και γραμματικών κανόνων, ενώ μπορεί να τοποθετήσει 2 γεγονότα σε σωστή χρονολογική σειρά. Τέλος, εμπλέκεται σε μεγάλης διάρκειας διάλογο.

Όσον αφορά στην περαιτέρω φυσιολογική ανάπτυξη του λόγου, οι κυριότερες κατακτήσεις που παρουσιάζει το παιδί από τον 2ο έως και τον 3^ο χρόνο σε επίπεδο δομής και χρήσης της γλώσσας είναι οι εξής: Το παιδί συνδυάζει 3-5 λέξεις μαζί («τηλεγραφική ομιλία»), οι προτάσεις του είναι πιο μεγάλες και πιο σύνθετες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η θέση των λέξεων μέσα σε αυτές είναι τυχαία, κάνει απλές ερωτήσεις (π.χ. πού μπαμπάς; πάει γεια σου;) χρησιμοποιεί τη δεικτική αντωνυμία «αυτό» παράλληλα με χειρονομία δειξίματος με το δάχτυλο, αναφέρεται στον εαυτό του με το όνομά του και όχι το «εγώ», μπορεί να αντιστρέφει για λίγο τις αντωνυμίες. Αρχικά δεν υπάρχουν αρνητικές προτάσεις στην ομιλία του παιδιού, αλλά η άρνηση εκφράζεται με το «όχι» (π.χ. όχι θέλω αυτό). Στη συνέχεια εμφανίζονται οι αρνητικοί τύποι «δεν, μη» (π.χ. δε θέλω αυτό) (Πόρποδας, 1993).

Γενικά στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την ηλικία των 3 ετών, η γλώσσα επικεντρώνεται στο «εδώ και τώρα», ενώ το παιδί δεν είναι σε θέση να διατηρήσει το θέμα μιας συνομιλίας. Επιπροσθέτως, μέχρι την ηλικία των τριών ετών, κατακτάται σε μεγάλο μέρος, η μορφολογική

γραμματική, ακόμα και σε περιπτώσεις που η οργάνωσή της είναι ιδιαίτερα αφηρημένη και περίπλοκη και η κατάτμηση της λέξης σε επιμέρους τμήματα είναι πολύ δύσκολη (Berman, 1986).

Στην ηλικία των τριών ετών τα περισσότερα γραμματικά μορφήματα (πληθυντικός, αόριστος, προθέσεις) χρησιμοποιούνται σωστά. Ηχολαλία σπάνια παρατηρείται σε αυτήν την ηλικία. Η γλώσσα χρησιμοποιείται όλο και πιο πολύ για το «εκεί» και το «τότε». Το παιδί κάνει πολλές ερωτήσεις πιο πολύ για τη συνέχιση της συναλλαγής παρά για την αναζήτηση των πληροφοριών. Ως προς την ανάπτυξη της κοινωνικής χρήσης του λόγου (λεκτική πραγματολογία) κατά την προσχολική περίοδο παρατηρείται σημαντική αύξηση της ποικιλίας έκφρασης των επικοινωνιακών μηνυμάτων από μέρους των παιδιών, δηλαδή διεύρυνση του ρεπερτορίου της χρήσης του λόγου, η οποία επηρεάζεται από τις γνωστικές και τις κοινωνικές αλλαγές του παιδιού. Έτσι στην πρώιμη προσχολική ηλικία (π.χ. 2-3 ετών) το παιδί χρησιμοποιεί το λόγο για να κατευθύνει τον εαυτό του, να δώσει εντολές στους άλλους και να εκφράσει τις εμπειρίες του ενώ σε μεγαλύτερη ηλικία χρησιμοποιεί το λόγο για να δηλώσει την αιτία κάποιου γεγονότος, να εκφράσει σκέψεις και να επιλύσει προβλήματα (Bates 1976).

Σύμφωνα με την Bates (1976), η κατάκτηση των βασικών δεξιοτήτων επικοινωνίας είναι εξαιρετικής σημασίας για την μετέπειτα ανάπτυξη του Λόγου (γλωσσική ανάπτυξη) εφόσον οι βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες συνιστούν το πραγματολογικό επίπεδο του λόγου, δηλαδή τη χρήση του μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο. Η Bates αναφέρει χαρακτηριστικά ότι από το πραγματολογικό επίπεδο του λόγου αντλούνται τα υπόλοιπα δύο, το σημασιολογικό και το συντακτικό. Συγκεκριμένα υποστηρίζεται ότι η σημασιολογία αναδύεται αναπτυξιακά και λογικά από την πραγματολογία, με τον ίδιο τρόπο που το συντακτικό φαίνεται να αναδύεται από τη σημασιολογία.

Από τον 24^ο μήνα και μετά το παιδί πραγματοποιεί τη μετάβασή του στη συμβολική επικοινωνία χρησιμοποιώντας και αναπτύσσοντας τις γλωσσικές δομές της μητρικής του γλώσσας και πλησιάζοντας όλο και περισσότερο τους κανόνες της γλώσσας (Bruner, 1974, Bates et al., 1977).

Η Bates επίσης, έχει ορίσει ένα μοντέλο φυσιολογικής ανάπτυξης της επικοινωνίας, σύμφωνα με το οποίο οι ηλικίες που εξετάζονται σε αυτή την εργασία βρίσκονται στο τρίτο στάδιο, το οποίο ονομάζεται Εκφωνητικό και αφορά την περίοδο από τους 15 μήνες ζωής και έπειτα. Σ' αυτό το στάδιο το παιδί αρχίζει να κατακτά τη γλωσσική δομή του λόγου και τελειοποιεί τη λειτουργική του επικοινωνία. Το στάδιο αυτό έχει λεκτικό χαρακτήρα.

Συνολικά, λοιπόν, από 2 έως 5 ετών το παιδί αναπτύσσει τη λεκτική

πραγματολογία δηλαδή χρησιμοποιεί το λόγο σε όλες τις πτυχές της καθημερινότητάς του, άρα πρόκειται για ένα κρίσιμο στάδιο της ζωής του. Σε αυτό το σημείο κρίνεται απαραίτητη η εξέταση της γλωσσικής ανάπτυξης των παιδιών, προκειμένου να εντοπιστούν και να διορθωθούν, αν υπάρχουν, οι διαταραχές στην κατανόηση ή την παραγωγή του λόγου. Η προσχολική περίοδος, την οποία και εξετάζει η παρούσα εργασία, είναι ένα διάστημα κατά το οποίο το παιδί εμπλουτίζει συνεχώς το λεξιλόγιό του και μαθαίνει νέες έννοιες, καθώς και τον τρόπο να τις συνδέει μεταξύ τους (Bernstein, 2002). Για αυτό το λόγο, όπως προαναφέρθηκε, ερευνάται η εφαρμογή του PLS-4 στα Ελληνόπουλα, ώστε να καθοριστεί αν αυτό βοηθάει στην ανίχνευση και αντιμετώπιση των διαφόρων δυσκολιών.

2.2. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν δυσκολίες στους τομείς που προαναφέρθηκαν, έχουν δημιουργηθεί και χορηγηθεί κάποια τεστ αξιολόγησης της επικοινωνίας, τα οποία όμως δεν έχουν σταθμιστεί ως τώρα, παρά μόνο έχουν μεταφραστεί. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια από αυτά παρακάτω. Ένα από τα τεστ αυτά είναι το Peabody Picture Vocabulary Test III (Dunn & Dunn, 1997), το οποίο εξετάζει την κατανόηση του λόγου σε μονολεκτικό επίπεδο στις ηλικίες 2:06 έως ενήλικες. Ακόμα ένα τεστ αποτελεί το Reynell Developmental Language Scales (Edwards et al., 1999), το οποίο εξετάζει επίσης την κατανόηση στις περιοχές του προφορικού λόγου, της σημασιολογίας και της σύνταξης, στις ηλικίες 1:00 έως 6:11 ετών. Επίσης, το Test of Auditory Comprehension of Language (Carrow- Woolfolk, 1998) έχει δημιουργηθεί για την εξέταση της κατανόησης στις περιοχές της σημασιολογίας, της σύνταξης και της μορφολογίας, στις ηλικίες 3:00 έως 9:11 ετών. Το Clinical Evaluation of Language Function (CELF: Semel, Wiig & Secord, 1995) έχει δημιουργηθεί για την αξιολόγηση της κατανόησης και της έκφρασης στις περιοχές της σημασιολογίας, της σύνταξης, της φωνολογίας και της μνήμης, στις ηλικίες 6:00 έως 21:11 ετών. Επίσης, το Boehm Test of Basic Concepts- Preschool version (Boehm, 2001) εξετάζει την κατανόηση του λόγου στις περιοχές των βασικών/ προσχολικών εννοιών και της σημασιολογίας, στις ηλικίες 4:00 έως 5:06 ετών. Το Test of Language Development- Primary (TOLD-P:3: Newcomer & Hammill, 1997) αξιολογεί την κατανόηση και την έκφραση του λόγου στις περιοχές της σύνταξης, της σημασιολογίας και της φωνολογίας, στις ηλικίες 4:00 έως 8:11 ετών. Ένα ακόμα τεστ που

εξετάζει την έκφραση του λόγου στις περιοχές λεξιλογίου, γραμματικής, γραφής, φωνολογίας και μορφολογίας στις ηλικίες 5:00 έως 12:11 ετών, είναι το Illinois Test of Psycholinguistic Abilities (ITPA-3: Hammill, Mather & Roberts, 2001). Τέλος, το Test of receptive grammar (TROG-2: Dorothy Bishop, 2003), έχει δημιουργηθεί με σκοπό την αξιολόγηση της κατανόησης στις περιοχές της γραμματικής. Όλα τα παραπάνω τεστ είναι μεταφρασμένα στα Ελληνικά, κανένα από αυτά όμως δεν είναι σταθμισμένο στον Ελληνικό πληθυσμό (Καμπανάρου, 2007).

Ένα από τα διεθνώς αναγνωρισμένα εργαλεία αξιολόγησης, το οποίο έχει χορηγηθεί σε Ελληνόπουλα είναι το Clinical Evaluation of Language Function 4 (CELF-4: Semel, Wiig & Secord, 2006), το οποίο έχει δημιουργηθεί για την ανίχνευση, διάγνωση και αξιολόγηση της γλώσσας και της επικοινωνίας στις ηλικίες 5:00 έως 16:00 ετών. Το συγκεκριμένο εργαλείο έχει ερευνηθεί στα πλαίσια πτυχιακών εργασιών στο τμήμα Λογοθεραπείας του Τ.Ε.Ι. Πατρών (Μπαρμπέρογλου, Νικολέρη, 2008, Μεσελίδου, Αλεξίου-Γαρδικιώτη, 2008). Ωστόσο, οι κλίμακες που εξετάστηκαν είναι η Κατασκευή Προτάσεων και η Επανάληψη Προτάσεων αντίστοιχα, συγκρινόμενες με τις δοκιμασίες Λεξιλόγιο και Ολοκλήρωση Προτάσεων του Τεστ Αθηνά, όπου παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δύο τεστ, με χαμηλότερες τιμές στο CELF-4.

Το μοναδικό εργαλείο αξιολόγησης, το οποίο έχει δημιουργηθεί στην Ελλάδα είναι η Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης (Βογινδρούκας, Γρηγοριάδου, Καμπούρογλου, 2009), το οποίο όμως δεν έχει σταθμιστεί σε μεγάλο δείγμα πληθυσμού. Έχει χορηγηθεί και ερευνηθεί επίσης στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας στο τμήμα Λογοθεραπείας του Τ.Ε.Ι. Πατρών (Ξανθού, Φουντουλάκη, 2010). Το τεστ αυτό εξετάζει τις γλωσσικές δεξιότητες των παιδιών με δυσκολίες στην επικοινωνία, στις ηλικίες 0 έως 6:00 ετών. Μέσω της προαναφερθείσας πτυχιακής εργασίας, διαπιστώθηκε ότι το εργαλείο αυτό είναι αξιόπιστο, καθώς συγκρίθηκε και δόθηκε συγχρόνως με το Preschool Language Scale 3 στα παιδιά, όπου κατά τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων, δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο αυτών εργαλείων. Ωστόσο, ερευνήθηκε μόνο η Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης του εργαλείου αυτού με την υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης του PLS-3. Παραμένει λοιπόν, ανεξερεύνητη η Δοκιμασία Γλωσσικής Έκφρασης, όσον αφορά σε αυτό το τεστ. Κατά την Anastasi (1968) όμως, ένα τεστ είναι η αντικειμενική και σταθμισμένη μέτρηση ενός δείγματος συμπεριφοράς και για να είναι έγκυρο πρέπει να είναι σταθμισμένο.

2.3. ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΗ Η ΣΤΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ PLS-4

Συμπερασματικά, βάσει των παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι χρήσιμο είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης του λόγου, το οποίο να εξετάζει τους τομείς της κατανόησης και της παραγωγής στις ηλικίες κατά τις οποίες το άτομο αναπτύσσεται γλωσσικά. Την περίοδο αυτή αποτελεί η προσχολική ηλικία, κατά την οποία το παιδί διαμορφώνει το γλωσσικό του προφίλ, αναπτύσσοντας με γρήγορους ρυθμούς την κατάκτηση νέου λεξιλογίου και τη χρήση αυτού, προσπαθώντας συγχρόνως να χρησιμοποιεί τις σωστές γραμματικές δομές του λόγου.

Η Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα 4 (Preschool Language Scale 4) αποτελεί μία επανέκδοση της Προσχολικής Γλωσσικής Κλίμακας 3 (Preschool Language Scale 3) των Zimmerman, Steiner και Pond (1992). Προηγούμενες εκδόσεις της κλίμακας αυτής αποτελούν η Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα (Preschool Language Scale) των Zimmerman, Steiner και Evatt και η Προσχολική Γλωσσική Κλίμακα-Επαναλαμβανόμενη έκδοση (Preschool Language Scale- Revised edition) των Zimmerman, Steiner και Pond. Τόσο η προηγούμενη έκδοση (PLS-3) όσο και το νέο PLS-4 είναι κατασκευασμένο στα αγγλικά και στα ισπανικά. Και οι δύο εκδόσεις χρησιμοποιούνται ευρέως στην κλινική, την ιατρική αλλά και στην έρευνα. Το PLS-4 ακολουθεί τα βήματα της προηγούμενης έκδοσης, PLS-3, η οποία χρησιμοποιείται ευρέως στην έρευνα.

Η Κλίμακα αυτή έχει δημιουργηθεί, προκειμένου να εξετάσει δύο υποσυστήματα του Λόγου, την Ακουστική Κατανόηση, η οποία εξετάζει κατά πόσο το παιδί κατανοεί τη γλώσσα και την Εκφραστική Επικοινωνία, η οποία εξετάζει κατά πόσο το παιδί επικοινωνεί καλά με τους άλλους. Η φόρμα συμπλήρωσης των δεδομένων που αφορούν στην κατανόηση των παιδιών εξετάζουν ικανότητες αντίστοιχες της χρονολογικής τους ηλικίας. Στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα οποία εξετάζονται και σε αυτή την εργασία, εξετάζονται ικανότητες όπως κατανόηση βασικού λεξιλογίου, εννοιών και γραμματικών δεικτών. Η φόρμα συμπλήρωσης των δεδομένων που αφορούν στην παραγωγή του λόγου των παιδιών εξετάζουν επίσης ικανότητες αντίστοιχες με τη χρονολογική τους ηλικία. Στα παιδιά προσχολικής ηλικίας εξετάζεται η ικανότητα κατονομασίας αντικειμένων, η χρήση εννοιών που περιγράφουν αντικείμενα και ρητές ποσότητες, χρήση προθέσεων, γραμματικών δεικτών και κανόνων προτάσεων.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά οι τομείς που εξετάζει το τεστ και αφορούν στις ηλικίες που εξετάστηκαν στην παρούσα εργασία.

	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ		
Λεξιλόγιο	X	
Έννοιες		
Ποιοτικές (μεγάλο, μικρό)	X	X
Ποσοτικές (ένα, όλα)	X	X
Χωρικές (κάτω από, μέσα)	X	X
Χρονικές ακολουθίες (στην αρχή, στο τέλος)	X	X
ΔΟΜΗ		
Μορφολογία (του/της, δεν)	X	X
Σύνταξη (κατανοεί διευρυμένες προτάσεις)	X	X
ΕΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ		
(μέρος/ όλο, κατηγορίες, αναλογίες)	X	X

Σχήμα 2: Ανάλυση της δομής του PLS 4 σύμφωνα με τις ηλικίες που εξετάστηκαν στην παρούσα εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΤΕΣΤ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Το πρώτο βήμα της έρευνας, αποτέλεσε η μετάφραση του πρωτότυπου τεστ από τα αγγλικά, την γλώσσα στην οποία δημιουργήθηκε δηλαδή, στα ελληνικά. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιήθηκε από τις φοιτήτριες που ανέλαβαν την εργασία αυτή σε συνεννόηση με την εποπτεύουσα καθηγήτρια.

Κατά τη διάρκεια της μετάφρασης παρατηρήθηκε ότι κάποια δεδομένα στο ερωτηματολόγιο δεν μπορούσαν να μεταφερθούν στην ελληνική γλώσσα, οπότε αναγκαστικά άλλαξε η διατύπωση κάποιων από αυτά. Ωστόσο δεν χρειάστηκαν πολλές αλλαγές στα εξάμηνα που εξετάστηκαν σε αυτή την εργασία, εκτός από τα παρακάτω.

Δραστηριότητα	Αγγλική Μετάφραση	Ελληνική Μετάφραση
21. Αναγνωρίζει φωτογραφίες οικείων αντικειμένων. (A.K.)	cup	Ποτήρι
29. Κατανοεί τη χρήση των αντικειμένων. (A.K.)	Show me what you use to drink water.	Δείξε μου με τι πίνεις νερό.
29. Κατανοεί τη χρήση των αντικειμένων. (A.K.)	Show me what you use to cook food.	Δείξε μου με τι μαγειρεύεις φαγητό.
32. Ακολουθεί συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς βοήθεια. (A.K.)	Get the cup and give the cup to me.	Πάρε το φλιτζάνι και δώσ' το σε εμένα.
38. Αναγνωρίζει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες. (A.K.)	Show me all the things we eat.	Δείξε μου ποια τρώμε.
42. Χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση. (E.E.)	He must be very (cold)	Πρέπει να (κρυώνει)

Πίνακας 1: Αλλαγές στο έντυπο χορήγησης του τεστ κατά τη μετάφραση.

Οι παραπάνω αλλαγές πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να είναι κατανοητές από τα παιδιά οι πληροφορίες που τους δίνουμε αλλά και που ζητάμε. Στην δραστηριότητα 21 της Ακουστικής Κατανόησης (Α.Κ.), η λέξη «cup» μεταφράστηκε σε «ποτήρι», λόγω του ότι η εικόνα απεικόνιζε ένα ποτήρι και όχι φλυτζάνι. Στην δραστηριότητα 29 της Ακουστικής Κατανόησης (Α.Κ.) επίσης, οι προτάσεις που περιελάμβαναν τη φράση «Show me what you use to...» μεταφράστηκαν ως «Δείξε μου με τι.....», ώστε να είναι πιο οικείες σαν εκφράσεις στα παιδιά. Στην δραστηριότητα 32, επίσης της Ακουστικής Κατανόησης (Α.Κ.), η φράση «Get the cup and give the cup to me» μεταφράστηκε ως «Πάρε το φλυτζάνι και δώσ' το σε εμένα», προκειμένου να μην επαναληφθεί η λέξη φλυτζάνι, αποφεύγοντας έτσι να φορτώσουμε το παιδί με πρόσθετες πληροφορίες οι οποίες δεν θεωρήθηκαν απαραίτητες. Στην δραστηριότητα 38 της Ακουστικής Κατανόησης (Α.Κ.), η πρόταση «Show me all the things we eat» μεταφράστηκε «Δείξε μου ποια τρώμε», ώστε να είναι πιο οικεία και πιο απλά απέναντι στο παιδί. Τέλος, στην δραστηριότητα 42 της Εκφραστικής Επικοινωνίας (Ε.Ε.), η φράση «He must be very (cold)» μεταφράστηκε «Πρέπει να (κρυώνει)», δεδομένου ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη φράση στην Ελληνική γλώσσα που να εκφράζει παθητική κατάσταση, εκτός από την φράση «είναι κρυωμένο», η οποία δεν ανταποκρίνεται στην απάντηση που θέλουμε να εκμαιεύσουμε από το παιδί.

Έπειτα από την πρώτη αυτή μετάφραση, το τεστ δόθηκε σε άτομο, το οποίο είναι δίγλωσσο και ασκεί το επάγγελμα της Λογοθεραπείας, προκειμένου να πραγματοποιήσει αντίστροφη μετάφραση, από τα Ελληνικά στα Αγγλικά, ώστε να είναι σίγουρο ότι μετά την προσαρμογή στα Ελληνικά, ακολουθώντας την ελληνική γραμματική και σύνταξη η μετάφραση εξακολουθεί να αποδίδει το νόημα των δοκιμασιών του πρωτότυπου τεστ. Αφού η μετάφραση αποδείχθηκε επιτυχής, το τεστ χορηγήθηκε πιλοτικά σε δύο ενήλικες για να εξασφαλιστεί ότι είναι σαφές τι ζητείται και ότι η επιθυμητή απάντηση μπορεί να δοθεί με βάση το υλικό του τεστ και δύο παιδιά ηλικίας μεγαλύτερης από την ηλικία αξιολόγησης. Ουσιαστικά, αυτή η διαδικασία αποτέλεσε μια πρόβα του τεστ με μικρό αριθμό συμμετεχόντων, η οποία έδειξε τη λειτουργικότητα του τεστ και το ότι ήταν κατανοητό από τους συμμετέχοντες (Christensen, 2001). Έτσι, επιβεβαιώθηκε η λειτουργικότητά του και δεν χρειάστηκε να αλλάξει κάτι άλλο όσον αφορά στη μετάφραση και στη διατύπωση των ερωτήσεων. Μετά από αυτό το στάδιο, το τεστ ήταν έτοιμο προς χορήγηση στο δείγμα του πληθυσμού για το οποίο προοριζόταν.

3.2. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.2.1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

Το πρώτο βήμα σε αυτή τη διαδικασία ήταν η προσέγγιση των υπευθύνων των ιδιωτικών παιδικών σταθμών και η ενημέρωσή τους σχετικά με το θέμα της πτυχιακής αυτής εργασίας, καθώς και η παρουσίαση του PLS-4 σε αυτούς, προκειμένου να γνωρίζουν με κάθε λεπτομέρεια σε τι διαδικασία θα υποβάλλονταν τα παιδιά. Αφού εγκρίθηκε η είσοδος στους συγκεκριμένους παιδικούς σταθμούς, ακολούθησε γνωριμία και συζήτηση με τους νηπιαγωγούς, οι οποίοι και πρότειναν τα παιδιά που έλαβαν μέρος στη στάθμιση αυτή. Στη συνέχεια δόθηκαν δηλώσεις γονικής συγκατάθεσης στους γονείς των παιδιών, έτσι ώστε να γνωρίζουν και αυτοί την διαδικασία αξιολόγησης και να δηλώσουν αν επιθυμούν τα παιδιά τους να συμμετάσχουν σε αυτή. Η δήλωση περιείχε πληροφορίες σχετικά με το ονοματεπώνυμο, την ηλικία, τον τόπο φοίτησης, αν το παιδί μιλά και άλλη γλώσσα εκτός της Ελληνικής και αν ναι ποια είναι αυτή, η μόρφωση και το επάγγελμα της μητέρας, η μόρφωση του πατέρα και αν το παιδί έχει αδέρφια και πόσα. Αφότου λοιπόν δόθηκε η συγκατάθεση όλων των γονιών, ξεκίνησε η αξιολόγηση των παιδιών ηλικίας 2:6- 2:11 και 3:00- 3:05.

Κριτήρια συμμετοχής των παιδιών αποτελούσαν τα εξής: να είναι μονόγλωσσα ή δίγλωσσα των οποίων το επίπεδο στην Ελληνική γλώσσα είναι πάρα πολύ καλό και η νηπιαγωγός να θεωρεί ότι το παιδί μπορεί να ανταπεξέλθει, να μην υπάρχει διαγνωσμένη γλωσσική δυσκολία, να μην υπάρχουν σοβαρές δυσκολίες (π.χ. φωνολογικά λάθη), να μην έχουν επαναλάβει τάξη τα παιδιά, να μην έχουν αισθητηριακές δυσκολίες, να μην έχουν κάποιο σύνδρομο και να μην είναι άρρωστα την ημέρα της αξιολόγησης.

3.2.2. ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ

Συνολικά πενήντα παιδιά, που οι γονείς τους είχαν συμφωνήσει και πληρούσαν τα κριτήρια, συμμετείχαν στην έρευνα. Τα είκοσι πέντε ήταν ηλικίας 2:6- 2:11, εκ των οποίων τα δέκα ήταν αγόρια και τα δεκαπέντε ήταν κορίτσια. Τα υπόλοιπα είκοσι πέντε ήταν ηλικίας 3:00- 3:05, εκ των οποίων τα δεκαπέντε ήταν αγόρια και τα δέκα ήταν κορίτσια. Στο σχήμα 4 φαίνονται οι κατανομές των παιδιών που συμμετείχαν σε σχέση με το φύλο και την ηλικία. Στον πίνακα 2 και στον πίνακα 3 φαίνεται αναλυτικά ο αριθμός των παιδιών ανάλογα με την ηλικία και ανάλογα με

το φύλο αντίστοιχα. Τα παιδιά κατοικούσαν σε διάφορες περιοχές της Πάτρας, κεντρικές και μη.

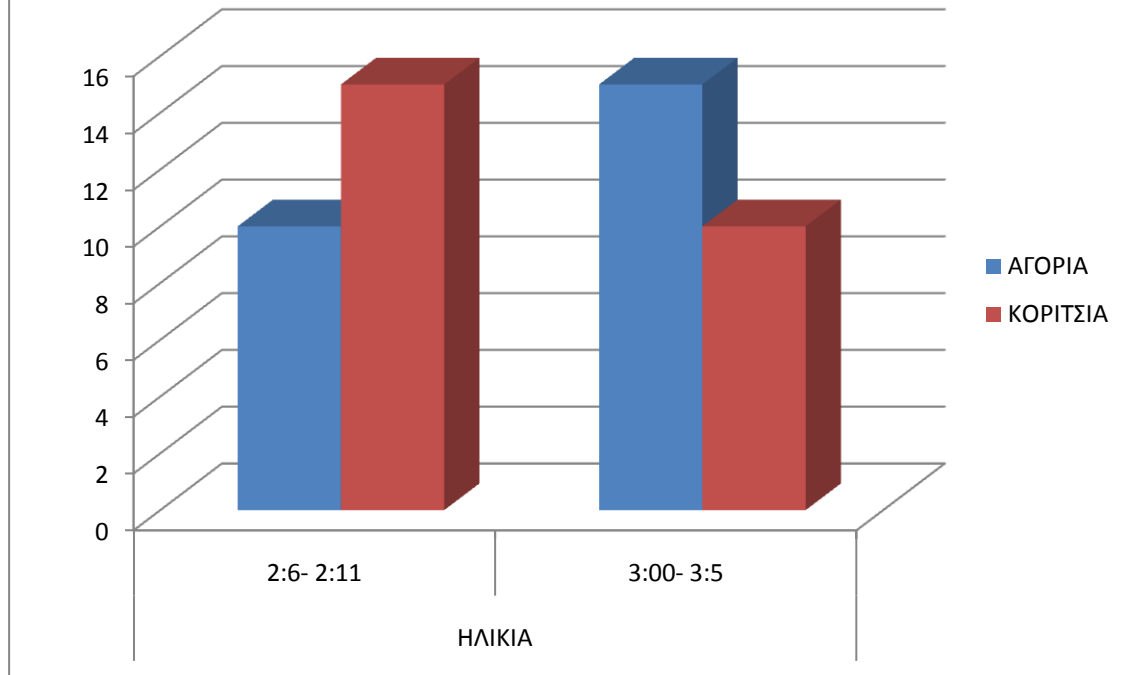
ΗΛΙΚΙΕΣ	n	ΗΛΙΚΙΕΣ	n
2:06	3	3:00	6
2:07	1	3:01	2
2:08	2	3:02	1
2:09	1	3:03	4
2:10	4	3:04	4
2:11	14	3:05	8
ΣΥΝΟΛΟ	25		25

Πίνακας 2: Αριθμός παιδιών σε σχέση με την ηλικία.

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΔΕΙΓΜΑ %	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΔΕΙΓΜΑ %2
2:6- 2:11	10	40%	15	60%
3:00- 3:05	15	60%	10	40%

Πίνακας 3: Αριθμός παιδιών σε σχέση με το φύλο και ποσοστό επί τοις εκατό σε σχέση με το δείγμα που εξετάστηκε.

Σχήμα 4: Κατανομές των παιδιών σε σχέση με το φύλο και την ηλικία.

3.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε στους παιδικούς σταθμούς κατά τις πρωινές ώρες λειτουργίας τους, σε ειδικό χώρο εκτός τάξης, όπου υπήρχε ησυχία και άνεση, τόσο για το παιδί, όσο και για τον εξεταστή. Συνήθως ο χώρος αυτός ήταν αίθουσα παιχνιδιού, ώστε το παιδί να νιώθει ευχάριστα και να συνεργάζεται. Πριν δοθεί το τεστ στα παιδιά που συμμετείχαν στην αξιολόγηση, είχε προηγηθεί παιχνίδι με τον εξεταστή, προκειμένου να υπάρξει εξοικείωση, ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στις δοκιμασίες που θα ακολουθούσαν. Μετά από λίγα λεπτά ξεκινούσε η διαδικασία με ευκολία. Σε περίπτωση που κάποιο παιδί κουραζόταν, γινόταν ένα μικρό διάλειμμα και έπαιζε στο χώρο αυτό. Η συνεδρία διαρκούσε τριάντα λεπτά και κατά τη διάρκεια αυτής εξεταζόταν μόνο ένα παιδί. Τα παιδιά δεν χρειάστηκαν περισσότερο από μία συνεδρία, καθώς ήταν συνεργάσιμα και το υλικό ήταν κατανοητό από αυτά. Η δειγματοληψία διήρκεσε ένα μήνα, δεδομένου ότι οι συνεδρίες στους μισούς παιδικούς σταθμούς γίνονταν δύο φορές την εβδομάδα και στους υπόλοιπους γίνονταν τρεις φορές εβδομαδιαίως. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι η διαδικασία έλαβε χώρα τους καλοκαιρινούς μήνες, οπότε

τα παιδιά έλειπαν κάποιες φορές, ή δεν ήταν συνεργάσιμα, λόγω της περιόδου αυτής.

3.4. ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΕΣΤ

Οι οδηγίες που βρίσκονται στο εγχειρίδιο του εξεταστή, στο πρωτότυπο, ακολουθήθηκαν πιστά. Η χορήγηση ξεκίνησε από τις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης. Κατά τη διάρκεια αυτών, ο εξεταστής προσπαθούσε να εκμαιεύσει τις απαντήσεις των παιδιών λεκτικά ή μη.

Η χορήγηση συνεχίστηκε με τις δοκιμασίες της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Κατά τη διάρκεια αυτών, ο εξεταστής προσπαθούσε να εκμαιεύσει τις απαντήσεις των παιδιών κάνοντας τις ανάλογες ερωτήσεις, προκειμένου αυτά να απαντήσουν λεκτικά.

Η χορήγηση του τεστ δεν ξεκινάει από την ηλικία στην οποία βρίσκεται το παιδί, αλλά ένα χρόνο πριν. Για παράδειγμα, αν το παιδί είναι 2:08 ετών, το τεστ θα χορηγηθεί ξεκινώντας με δραστηριότητες που βρίσκονται στην ηλικία 1:06- 1:11.

3.5. ΥΛΙΚΟ

Κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων χρησιμοποιήθηκαν τα εξής αντικείμενα και παιχνίδια: ένα λούτρινο αρκουδάκι, δύο αυτοκίνητα, πέντε κύβοι, μία κουβερτούλα, τρία φλυτζάνια, τρία κουτάλια, ένα μπολ, δύο κουδουνίστρες, μία διαφανής τσάντα, ένα κουτί με καπάκι, ένα κουρδιστό παιχνίδι και ένα μολύβι.

Το τεστ αποτελείται από τις δοκιμασίες της Ακουστικής Κατανόησης, οι οποίες είναι συνολικά εξήντα δύο και από τις δοκιμασίες της Εκφραστικής Επικοινωνίας, οι οποίες είναι συνολικά εξήντα οκτώ. Κατά τη διάρκεια των δοκιμασιών Ακουστικής Κατανόησης, ο εξεταστής προσπαθεί να εκμαιεύσει τις απαντήσεις των παιδιών λέγοντας την φράση «Κοίτα την εικόνα και δείξε μου... (αυτό που θέλει να εξετάσει κάθε φορά)». Το παιδί πρέπει να απαντήσει λεκτικά ή μη, αρκεί να ανταποκρίνεται στην ερώτηση που γίνεται. Ένα παράδειγμα αυτής της δοκιμασίας αποτελεί η δραστηριότητα είκοσι επτά, όπου το παιδί καλείται να αναγνωρίσει ενέργειες σε εικόνες και ο εξεταστής του λέει «Κοίταξε όλα τα παιδιά. Δείξε μου το παιδί το οποίο... (κοιμάται, τρώει, παίζει, πίνει, πλένεται, τρέχει)». Το παιδί λοιπόν καλείται να δείξει αυτό που του ζητείται κάθε φορά.

Κατά τη διάρκεια αυτών, ο εξεταστής προσπαθεί να εκμαιεύσει τις απαντήσεις των παιδιών κάνοντας τις ανάλογες ερωτήσεις, προκειμένου

αυτά να απαντήσουν λεκτικά. Ένα παράδειγμα αυτής της δοκιμασίας αποτελεί η δραστηριότητα είκοσι έξι, όπου το παιδί καλείται να ονομάσει αντικείμενα σε φωτογραφίες. Ο εξεταστής του λέει «Κοίταξε αυτή την εικόνα... Τι είναι αυτό;.....(μπάλα, μωρό, πουλί, μπισκότο, παπούτσι/παπούτσια, σκύλος/σκυλί/σκυλάκι, μπαλόνι/μπαλόνια, κουτάλι, μήλο, γατί/γατάκι/γάτα)». Το παιδί λοιπόν καλείται να ονομάσει αυτό που βλέπει κάθε φορά.

3.6. ΜΕΘΟΔΟΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κατά τη βαθμολόγηση σημειώνεται μία μονάδα σε κάθε δραστηριότητα που πραγματοποιείται σωστά και πληρεί το κριτήριο επιτυχίας που αναγράφεται κάτω από αυτή. Όταν όμως το κριτήριο αυτό δεν επιτυγχάνεται, τότε η δραστηριότητα βαθμολογείται με μηδενικό. Στις πρώτες δραστηριότητες το παιδί θα πρέπει να επιτύχει τρεις μονάδες συνεχόμενες. Αυτό χρειάζεται προκειμένου να φανούν οι γλωσσικές δεξιότητες τις οποίες έχει κατακτήσει ως την παρούσα χρονική περίοδο. Αν στην έναρξη της χορήγησης, το παιδί συμπληρώσει τρία μηδενικά, τότε σταματά η διαδικασία και ξεκινάει πάλι από την δραστηριότητα η οποία βρίσκεται πάνω από την πρώτη δραστηριότητα που του δόθηκε και ο εξεταστής κινείται αντίθετα, προς τα επάνω, ώσπου να πετύχει το παιδί τρεις συνεχόμενες μονάδες. Το τεστ σταματά να χορηγείται όταν το παιδί έχει πέντε συνεχόμενα μηδενικά στις δραστηριότητές του. Δεν χορηγείται πάντα ολόκληρο, αλλά σύμφωνα με τις δυνατότητες του εκάστοτε εξεταζόμενου παιδιού κάθε φορά. Όταν ολοκληρωθεί η χορήγηση και η βαθμολόγηση κάθε δραστηριότητας, τότε υπολογίζεται το Σκορ του παιδιού (raw score). Αυτό το σκορ είναι ο βαθμός που έχει επιτύχει το παιδί και υπολογίζεται αφαιρώντας το σύνολο των μηδενικών από τον αριθμό της τελευταίας δραστηριότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν με την βοήθεια του προγράμματος Microsoft Office Excel 2007.

Για την στατιστική ανάλυση των δεδομένων και την δημιουργία των ιστογραμμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 16.0 για τα Windows. Συγκεκριμένα, συγκρίθηκαν οι μέσοι όροι των ανεξάρτητων μεταβλητών όπως ηλικία και φύλο για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας με την στατιστική διαδικασία t-test (Christensen, 2001). Τέλος, συγκρίθηκαν οι μέσοι όροι των Ελληνικών και Αγγλικών δεδομένων με την βοήθεια του προγράμματος Microsoft Office Excel 2007, καθώς και με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 16.0 για τη δημιουργία των ιστογραμμάτων.

Τα στοιχεία των παιδιών που συμμετείχαν, όσον αφορά στην επίδοση της Ακουστικής Κατανόησης, της Εκφραστικής Επικοινωνίας, της ηλικίας και του φύλου, φαίνονται στους παρακάτω πίνακες. Η σειρά καταγραφής έγινε με βάση την ηλικία των παιδιών. Αναφέρεται η επίδοση στις δύο υποκλίμακες και το συνολικό σκορ αυτών.

2:6-3:0	ΦΥΛΛΟ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΚΟΡ	ΠΟΛΗ
2:06	A	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
2:10	A	21	20	41	ΠΑΤΡΑ
2:10	K	23	25	48	ΠΑΤΡΑ
2:10	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	24	25	49	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	24	26	50	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	24	26	50	ΠΑΤΡΑ
2:11	A	16	16	32	ΠΑΤΡΑ
2:11	A	21	22	43	ΠΑΤΡΑ
2:11	A	21	22	43	ΠΑΤΡΑ
2:11	A	21	21	42	ΠΑΤΡΑ
2:11	A	16	17	33	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	24	26	50	ΠΑΤΡΑ
2:06	K	10	18	28	ΠΑΤΡΑ
2:06	A	14	17	31	ΠΑΤΡΑ

2:07	K	15	18	33	ΠΑΤΡΑ
2:08	K	15	18	33	ΠΑΤΡΑ
2:08	A	13	18	31	ΠΑΤΡΑ
2:09	A	16	16	32	ΠΑΤΡΑ
2:10	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	20	23	43	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	12	14	26	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	17	20	37	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	22	26	48	ΠΑΤΡΑ
2:11	K	20	23	43	ΠΑΤΡΑ

Πίνακας 4: Στοιχεία και σκορ συμμετεχόντων ηλικίας 2:06- 2:11.

3:0-3:5	ΦΥΛΛΟ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΚΟΡ	ΠΟΛΗ
3:00	A	16	17	33	ΠΑΤΡΑ
3:00	A	16	17	33	ΠΑΤΡΑ
3:00	A	16	17	33	ΠΑΤΡΑ
3:00	A	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:00	A	16	17	33	ΠΑΤΡΑ
3:00	A	20	19	39	ΠΑΤΡΑ
3:04	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:01	A	24	26	50	ΠΑΤΡΑ
3:01	A	23	25	48	ΠΑΤΡΑ
3:02	K	23	26	49	ΠΑΤΡΑ
3:03	K	23	27	50	ΠΑΤΡΑ
3:03	K	23	26	49	ΠΑΤΡΑ
3:03	A	24	27	51	ΠΑΤΡΑ
3:03	A	23	28	51	ΠΑΤΡΑ
3:04	A	16	18	34	ΠΑΤΡΑ
3:04	A	18	23	41	ΠΑΤΡΑ
3:04	A	20	23	43	ΠΑΤΡΑ
3:05	A	21	27	48	ΠΑΤΡΑ
3:05	A	24	25	49	ΠΑΤΡΑ
3:05	K	24	27	51	ΠΑΤΡΑ

Πίνακας 5: Στοιχεία και σκορ συμμετεχόντων ηλικίας 3:00- 3:05.

4.2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ

Τα παραπάνω δεδομένα οδήγησαν στην εύρεση των εξής τιμών των μετρήσιμων μεταβλητών: μέσος όρος(mean value), τυπική απόκλιση(standard deviation), μέγιστη τιμή (max value), ελάχιστη τιμή (min value), διάμεσος (median), επικρατούσα τιμή (mode value) και διακύμανση (variance).

Στον πίνακα 6 παρουσιάζονται όλες οι τιμές της επίδοσης των παιδιών στις ηλικίες 2:06- 2:11 και 3:00- 3:05 που συμμετείχαν στη έρευνα.

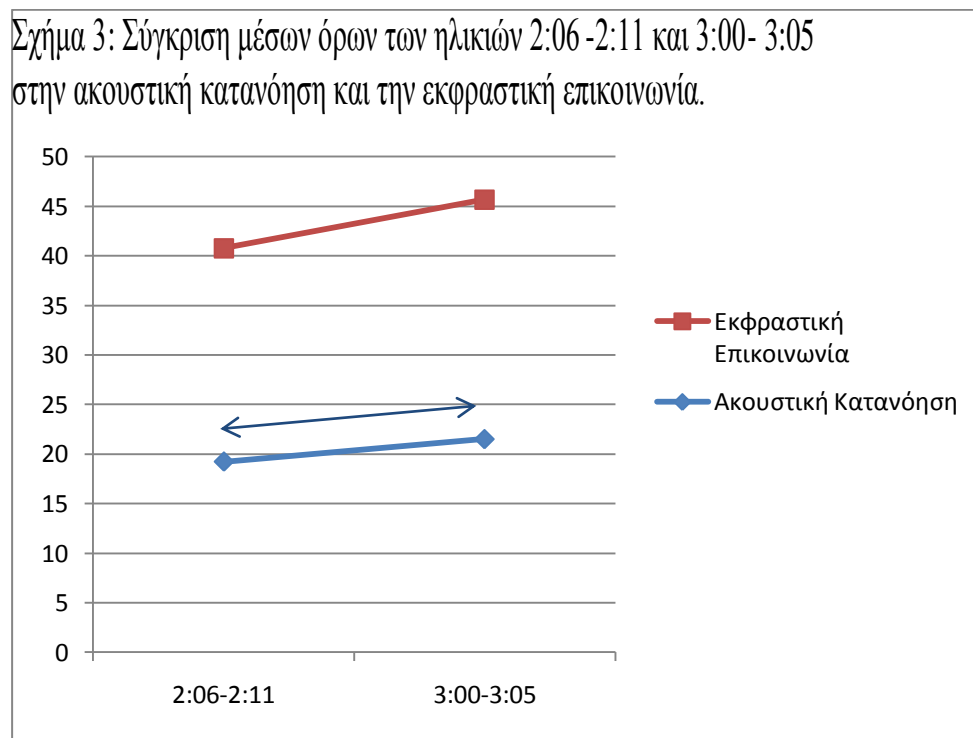
	ΗΛΙΚΙΑ: 2:06-2:11		ΗΛΙΚΙΑ: 3:00- 3:05	
ΜΕΤΡΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
n	25	25	25	25
mean	19,24	21,52	21,52	24,16
st dev	4,42	4,14	3,21	4,01
min	10	14	16	17
max	24	27	24	28
median	21	22	23	26
mode	24	26	24	27
var	19,6	17,2	10,34	16,14
st error	0,88	0,82	0,64	0,8

Πίνακας 6: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών στις ηλικίες 2:06- 2:11 και 3:00- 3:05.

Για τα παιδιά του πρώτου εξαμήνου εξέτασης, δηλαδή 2:06- 2:11, οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 19,24, τυπική απόκλιση 4,42, ελάχιστη τιμή 10, μέγιστη τιμή 24, διάμεσος 21, επικρατούσα τιμή 24, διακύμανση 19,6 και τυπικό σφάλμα 0,88. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52, τυπική απόκλιση 4,14, ελάχιστη τιμή 14, μέγιστη τιμή 27, διάμεσος 23, επικρατούσα τιμή 24, διακύμανση 17,2 και τυπικό σφάλμα 0,82.

Για το δεύτερο εξάμηνο εξέτασης, δηλαδή 3:00- 3:05 οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52, τυπική απόκλιση 3,21, ελάχιστη τιμή 16, μέγιστη τιμή 24, διάμεσος 23, επικρατούσα τιμή 24, διακύμανση 10,34 και τυπικό σφάλμα 0,64. Τέλος, οι τιμές στην εκφραστική επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 24,16, τυπική απόκλιση 4,01, ελάχιστη τιμή 17, μέγιστη τιμή 28, διάμεσος 26, επικρατούσα τιμή 27, διακύμανση 16,14 και τυπικό σφάλμα 0,8. Στη

συνέχεια παρουσιάζονται μέσω γραφημάτων οι μέσοι όροι των δύο ηλικιών που εξετάστηκαν για την ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

Από το παραπάνω γράφημα είναι προφανές ότι υπάρχει βαθμιαία αύξηση του μέσου όρου από το πρώτο ηλικιακό εξάμηνο που εξετάζεται ως το δεύτερο. Παρατηρείται επίσης διαφορά στους μέσους όρους, τόσο της ακουστικής κατανόησης, όσο και της εκφραστικής επικοινωνίας μεταξύ των δύο εξαμήνων. Ακόμα, παρατηρείται ότι ο μέσος όρος της εκφραστικής επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από τον μέσο όρο της ακουστικής κατανόησης και στις δύο ηλικιακές ομάδες που εξετάστηκαν. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι οι αναμενόμενες τιμές στην επίδοση των παιδιών δεν ήταν ίδιες για κάθε παράμετρο του τεστ. Αυτό συνέβη λόγω του ότι δεν είναι ίδιος ο αριθμός των δραστηριοτήτων για κάθε υποκατηγορία, άρα δεν μπορεί να γίνει λόγος για ίδιες βαθμολογίες σε Ακουστική Κατανόηση και Εκφραστική Επικοινωνία.

4.2.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕ ΤΟ T-TEST.

Κατά τη σύγκριση δύο μεταβλητών με το t-test εξετάζουμε δύο διαφορετικές ομάδες συμμετεχόντων, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η μέση διαφορά τους είναι τόσο μεγάλη, ώστε να μην μπορεί να αποδοθεί στην τύχη (Christensen, 2001). Επίσης εξετάζουμε το επίπεδο

σημαντικότητας, δηλαδή τη δήλωση μιας πιθανότητας ότι μια παρατηρούμενη διαφορά οφείλεται στην τύχη (Christensen, 2001). Τα πιο διαδεδομένα επίπεδα σημαντικότητας είναι 0,05 και 0,01. Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα ληφθεί ως επίπεδο σημαντικότητας το 0,05. Η σύγκριση μέσω του t-test λοιπόν στις υποκλίμακες ακουστικής κατανόησης και εκφραστικής επικοινωνίας για τις δύο ηλικιακές ομάδες που συμμετείχαν στην έρευνα φαίνεται παρακάτω.

Ακουστική Κατανόηση

Την ομάδα 1 αποτελεί το εξάμηνο 2:06-2:11 και την ομάδα 2 αποτελεί το εξάμηνο 3:00- 3:05. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 2:06-2:11 δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00- 3:05.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 2:6-2:11 διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00- 3:05.

Η στατιστική διαδικασία t-test εφαρμόζεται , για τις μέσες τιμές δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Ακουστική Κατανόηση						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
2:06-3:11	5,16	1,951	25	48	-2,257	0,029
3:00-3:05	6,20	1,225	25			

Πίνακας 7: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Ακουστική Κατανόηση σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Ακουστικής Κατανόησης

ανάμεσα στην ηλικία 2:06-2:11 και την ηλικία 3:00- 3:05, εφόσον η p-τιμή ισούται με 0,029 και είναι μικρότερη του 0,05. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση, λόγω των παραπάνω δεδομένων.

Επομένως, η ηλικία είναι στατιστικά σημαντική και επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στο συγκεκριμένο εργαλείο που εξετάζεται, στον τομέα της ακουστικής κατανόησης.

Εκφραστική Επικοινωνία

Την ομάδα 1 αποτελεί το εξάμηνο 2:06-2:11 και την ομάδα 2 αποτελεί το εξάμηνο 3:00- 3:05. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 2:06-2:11 δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00- 3:05.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 2:06-2:11 διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00- 3:05.

Όπως αναφέρθηκε και πριν, η στατιστική διαδικασία t-test θα εφαρμοστεί ξανά αμέσως μετά, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Εκφραστική Επικοινωνία						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
2:06-2:11	4,56	2,002	25	48	-1,910	0,062
3:00-3:05	5,64	1,997	25			

Πίνακας 8: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Εκφραστικής Επικοινωνίας ανάμεσα στην ηλικία 2:06-2:11 και την ηλικία 3:00- 3:05, εφόσον η p- τιμή ισούται με 0,062 και είναι μεγαλύτερη του 0,05. Άρα, δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση.

Επομένως, η επίδοση των παιδιών με βάση την ηλικία δεν παρουσιάζει στατιστικά σημαντική διαφορά όταν αξιολογείται με το εργαλείο που εξετάζεται, στον τομέα της εκφραστικής επικοινωνίας.

4.3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

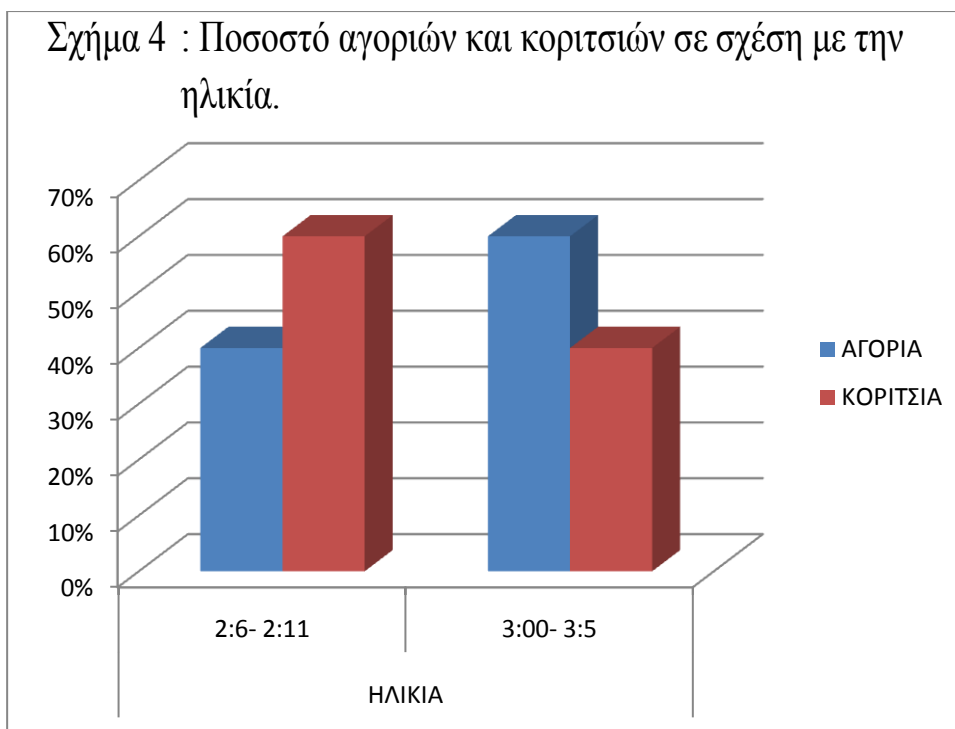
Παρακάτω ακολουθεί πίνακας με τις μετρήσιμες μεταβλητές που αντιστοιχούν στην Ακουστική Κατανόηση και την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με το φύλο.

ΜΕΤΡΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ		ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	
	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ
N	25	25	25	25
Mean	19,36	21,4	21,28	24,4
st dev	3,59	4,19	4,21	3,75
Min	13	10	16	14
Max	24	24	28	27
Median	20	24	21	26
mode	16	24	17	27
Var	12,9	17,58	17,79	14,08
st error	0,71	0,83	0,84	0,75

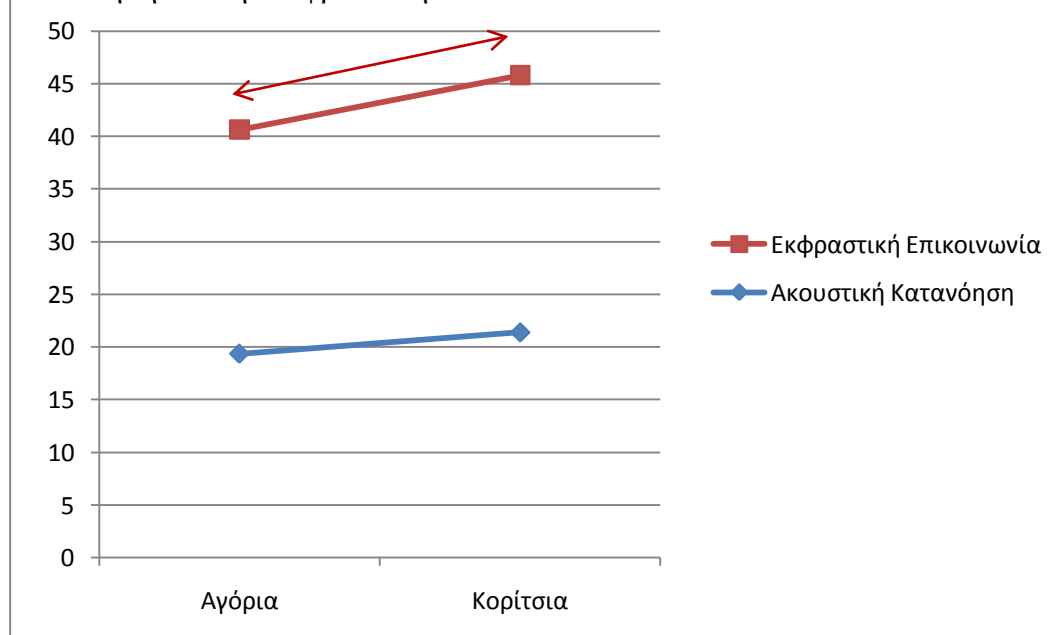
Πίνακας 9: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών σε σχέση με το φύλο.

Για τα αγόρια, οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 19,36, τυπική απόκλιση 3,59, ελάχιστη τιμή 13, μέγιστη τιμή 24, διάμεσος 20, επικρατούσα τιμή 16, διακύμανση 12,9 και τυπικό σφάλμα 0,71. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 21,28, τυπική απόκλιση 4,21, ελάχιστη τιμή 16, μέγιστη τιμή 28, διάμεσος 21, επικρατούσα τιμή 17, διακύμανση 17,79 και τυπικό σφάλμα 0,84.

Για τα κορίτσια, οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 21,4, τυπική απόκλιση 4,19, ελάχιστη τιμή 10, μέγιστη τιμή 24, διάμεσος 24, επικρατούσα τιμή 24, διακύμανση 17,58 και τυπικό σφάλμα 0,83. Τέλος, οι τιμές στην εκφραστική επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 24,4, τυπική απόκλιση 3,75, ελάχιστη τιμή 14, μέγιστη τιμή 27, διάμεσος 26, επικρατούσα τιμή 27, διακύμανση 14,08 και τυπικό σφάλμα 0,75. Στη συνέχεια παρουσιάζονται μέσω γραφήματος, οι μέσοι όροι των δύο φύλων που εξετάστηκαν για την ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

Σχήμα 5 Σύγκριση μέσων όρων των δύο φύλων στην ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

Από το παραπάνω γράφημα παρατηρείται διαφορά στους μέσους όρους, τόσο της ακουστικής κατανόησης, όσο και της εκφραστικής επικοινωνίας

μεταξύ των δύο φύλων, με μεγαλύτερο αυτό των κοριτσιών. Ακόμα, παρατηρείται ότι ο μέσος όρος της εκφραστικής επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από τον μέσο όρο της ακουστικής κατανόησης και στα αγόρια και στα κορίτσια που εξετάστηκαν. Να σημειωθεί εδώ όπως και προηγουμένως, ότι ο βαθμός που θα μπορούσαν να πετύχουν τα παιδιά δεν ήταν ίδιος και στις δύο περιπτώσεις (Κεφ. 4, Αποτελέσματα, σελ.35).

4.3.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕ ΤΟ T-TEST

Η σύγκριση μέσω του t-test στην ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία για τα δύο φύλα που συμμετείχαν στην έρευνα φαίνεται παρακάτω.

Την ομάδα 1 αποτελούν τα αγόρια και την ομάδα 2 αποτελούν τα κορίτσια. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των αγοριών δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των κοριτσιών.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των αγοριών διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των κοριτσιών.

Η στατιστική διαδικασία t-test εφαρμόζεται, για τις μέσες τιμές δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης, όπως έχει προαναφερθεί. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Ακουστική Κατανόηση						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
2:06-3:11	5,32	1,492	25	48	-1,521	0,135
3:00-3:05	6,04	1,837	25			

Πίνακας 10: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Ακουστική Κατανόηση σε σχέση με το φύλο των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Ακουστικής Κατανόησης ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια, εφόσον η p-τιμή ισούται με 0,135 και είναι μεγαλύτερη του 0,05. Άρα, δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση, λόγω των παραπάνω δεδομένων.

Επομένως, το φύλο δεν είναι στατιστικά σημαντικό και δεν επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στο συγκεκριμένο εργαλείο που εξετάζεται, στον τομέα της ακουστικής κατανόησης.

Εκφραστική Επικοινωνία

Την ομάδα 1 αποτελούν τα αγόρια και την ομάδα 2 αποτελούν τα κορίτσια. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των αγοριών δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των κοριτσιών.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των αγοριών διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των κοριτσιών.

Όπως αναφέρθηκε και πριν, η στατιστική διαδικασία t-test θα εφαρμοστεί ξανά, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Εκφραστική Επικοινωνία						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
2:06-2:11	4,28	2,031	25	48	-3,055	0,004
3:00-3:05	5,92	1,754	25			

Πίνακας 11: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με το φύλο των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Εκφραστικής

Επικοινωνίας ανάμεσα στα αγόρια και στα κορίτσια, εφόσον η p- τιμή ισούται με 0,004 και είναι μικρότερη του 0,05. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση.

Επομένως, το φύλο είναι στατιστικά σημαντικό όσον αφορά στην επίδοση των παιδιών στο εργαλείο που εξετάζεται, στον τομέα της εκφραστικής επικοινωνίας.

4.4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ (3:00- 3:11)

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται σύγκριση του εξαμήνου 3:00- 3:05 της πτυχιακής αυτής, με το αμέσως επόμενο ηλικιακό εξάμηνο 3:06- 3:11 της πτυχιακής με τίτλο «Πιλοτική Αξιολόγηση των Ικανοτήτων Κατανόησης και Παραγωγής Λόγου σε Ελληνόπουλα ηλικίας 3:6-4:5 ετών χρησιμοποιώντας το PLS-4» που δημοσιεύτηκε πρόσφατα (Στραβολαίμου, Τσοκανά, 2010).

	ΗΛΙΚΙΑ: 3:00- 3:05		ΗΛΙΚΙΑ: 3:06- 3:11	
ΜΕΤΡΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
n	25	25	25	25
mean	21,52	24,16	48,32	51,68
st dev	3,21	4,01	3,87	3,08
min	16	17	43	45
max	24	28	56	57
median	23	26	48	52
mode	24	27	50	53
var	10,34	16,14	14,98	9,48
st error	0,64	0,8	0,77	0,62

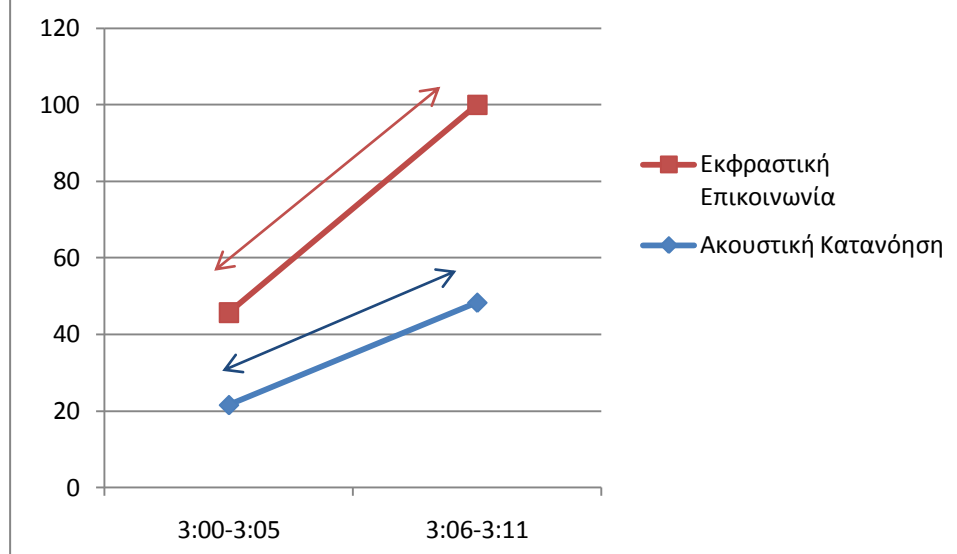
Πίνακας 12: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών στις ηλικίες 3:00- 3:05 και 3:06- 3:11.

Για το εξάμηνο εξέτασης αυτής της πτυχιακής, δηλαδή 3:00- 3:05 οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52, τυπική απόκλιση 3,21, ελάχιστη τιμή 16, μέγιστη τιμή 24, διάμεσος 23, επικρατούσα τιμή 24, διακύμανση 10,34 και τυπικό σφάλμα 0,64. Οι τιμές στην εκφραστική επικοινωνία είναι οι εξής: μέσος όρος 24,16, τυπική απόκλιση 4,01, ελάχιστη τιμή 17, μέγιστη τιμή 28, διάμεσος 26, επικρατούσα τιμή 27, διακύμανση 16,14 και τυπικό σφάλμα 0,8.

Για τα παιδιά του εξαμήνου που συγκρίνουμε, δηλαδή 3:06- 3:11, οι τιμές στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 48,32, τυπική

απόκλιση 3,87, ελάχιστη τιμή 43, μέγιστη τιμή 56, διάμεσος 48, επικρατούσα τιμή 50, διακύμανση 14,98 και τυπικό σφάλμα 0,77. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 51,68, τυπική απόκλιση 3,08, ελάχιστη τιμή 45, μέγιστη τιμή 57, διάμεσος 52, επικρατούσα τιμή 53, διακύμανση 9,48 και τυπικό σφάλμα 0,62. Στη συνέχεια παρουσιάζονται μέσω γραφημάτων οι μέσοι όροι των δύο ηλικιών που εξετάστηκαν για την ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

Σχήμα 6: Σύγκριση μέσων όρων των ηλικιών 3:00-3:05 και 3:06-3:11 στην ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

Από το παραπάνω γράφημα είναι προφανές ότι υπάρχει βαθμιαία αύξηση του μέσου όρου μεταξύ των δύο ηλικιακών εξαμήνων που εξετάζονται, με πιο απότομη αύξηση στην εκφραστική επικοινωνία. Παρατηρείται επίσης διαφορά στους μέσους όρους, τόσο της ακουστικής κατανόησης, όσο και της εκφραστικής επικοινωνίας μεταξύ των δύο εξαμήνων. Ακόμα, παρατηρείται ότι ο μέσος όρος της εκφραστικής επικοινωνίας είναι μεγαλύτερος από τον μέσο όρο της ακουστικής κατανόησης και στις δύο ηλικιακές ομάδες που εξετάστηκαν.

4.4.1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΩΝ ΜΕ ΤΟ T-TEST.

Η σύγκριση μέσω του t-test στις υποκλίμακες ακουστικής κατανόησης και εκφραστικής επικοινωνίας για τις δύο ηλικιακές ομάδες που συγκρίνονται φαίνεται παρακάτω.

Ακουστική Κατανόηση

Την ομάδα 1 αποτελεί το εξάμηνο 3:00-3:05 και την ομάδα 2 αποτελεί το εξάμηνο 3:06- 3:11. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00-3:05 δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:06- 3:11.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00-3:05 διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:06- 3:11.

Η στατιστική διαδικασία t-test εφαρμόζεται , για τις μέσες τιμές δύο ανεξάρτητων μεταβλητών, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Ακουστική Κατανόηση						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
3:00-3:05	1,44	0,507	25	48	-21,773	0,000
3:06-3:11	4,56	0,507	25			

Πίνακας 13: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Ακουστική Κατανόηση σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Ακουστικής Κατανόησης ανάμεσα στην ηλικία 3:00-3:05 και την ηλικία 3:06- 3:11, εφόσον η p-τιμή ισούται με 0,000 άρα είναι σαφώς μικρότερη του 0,05. Επομένως, δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση, λόγω των παραπάνω δεδομένων.

Συμπερασματικά, η ηλικία μεταξύ 3,00 – 3,05 και 3,06 – 3,11 είναι στατιστικά σημαντική και επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στο συγκεκριμένο εργαλείο που εξετάζεται, στον τομέα της ακουστικής κατανόησης.

Εκφραστική Επικοινωνία

Την ομάδα 1 αποτελεί το εξάμηνο 3:00-3:05 και την ομάδα 2 αποτελεί το εξάμηνο 3:06- 3:11. Ο έλεγχος της υπόθεσης που εξετάζεται είναι ο εξής:

Μηδενική Υπόθεση (H_0): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00-3:05 δεν διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:06- 3:11.

Εναλλακτική Υπόθεση (H_1): η μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:00-3:05 διαφέρει από την μέση τιμή των βαθμολογιών των παιδιών 3:06- 3:11.

Όπως αναφέρθηκε και πριν, η στατιστική διαδικασία t-test θα εφαρμοστεί ξανά, έτσι ώστε να οδηγηθούμε στην απόρριψη ή μη της μηδενικής υπόθεσης. Σύμφωνα με το t-test, η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται αν η p-τιμή είναι μικρότερη από το 0,05 οπότε υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Εκφραστική Επικοινωνία						
Ηλικία	T-test					
	Μέσος Όρος (mean)	Τυπική Απόκλιση (std. deviation)	Αριθμός Παιδιών (n)	Βαθμός Ελευθερίας df	T-τιμή (t-value)	P-τιμή (p-value)
3:00-3:05	1,76	0,436	25	48	-29,776	0,000
3:06-3:11	6,36	0,638	25			

Πίνακας 14: Έλεγχος υπόθεσης μέσω του t-test για την Εκφραστική Επικοινωνία σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Από τις αναλύσεις φαίνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων όρων της βαθμολογίας της Εκφραστικής Επικοινωνίας ανάμεσα στην ηλικία 3:00-3:05 και την ηλικία 3:06- 3:11, εφόσον η p- τιμή ισούται με 0,000 και είναι σαφώς μικρότερη του 0,05. Άρα, όπως και προηγουμένως, γίνεται αποδεκτή η μηδενική υπόθεση.

Επομένως, ανάμεσα στην ηλικία 3:00-3:05 και την ηλικία 3:06- 3:11 υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά όσον αφορά στην επίδοση των παιδιών στον τομέα της εκφραστικής επικοινωνίας με βάση το εργαλείο που εξετάζεται.

4.5. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ (4:6- 5:11)

Σε αυτό το σημείο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και τα στατιστικά μέτρα των μεταβλητών που εξετάστηκαν στην πτυχιακή με τίτλο «Πιλοτική Αξιολόγηση των ικανοτήτων κατανόησης και παραγωγής λόγου σε Ελληνόπουλα ηλικίας 4;6-5;11 ετών χρησιμοποιώντας το Preschool Language Scale (PLS-4)» που δημοσιεύτηκε πρόσφατα (Καρανάνου, Παγάνη, Παπασπύρου, 2010), με σκοπό να υπάρξει μία ολοκληρωμένη εικόνα των επιδόσεων των παιδιών στις διάφορες ηλικιακές ομάδες που συμμετείχαν στις πτυχιακές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με την πιλοτική αξιολόγηση του Preschool Language Scale 4 (PLS-4). Ο πίνακας που ακολουθεί περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά που μετρήθηκαν στην εργασία των προαναφερθέντων.

Ηλικία (έτη;μήνες)	n	Ακουστική Κατανόηση		Εκφραστική Επικοινωνία	
		Mean	SD	Mean	SD
4;6-4;11	25	53,6	2,7	56,6	2,9
5;0-5;5	25	55,8	4,0	60,0	3,2
5;6-5;11	25	57,0	2,3	61,8	2,9

Πίνακας 15: Μετρήσιμες μεταβλητές της επίδοσης των παιδιών στις ηλικίες 4:06- 4:11, 5:00- 5:05, και 5:06- 5:11.

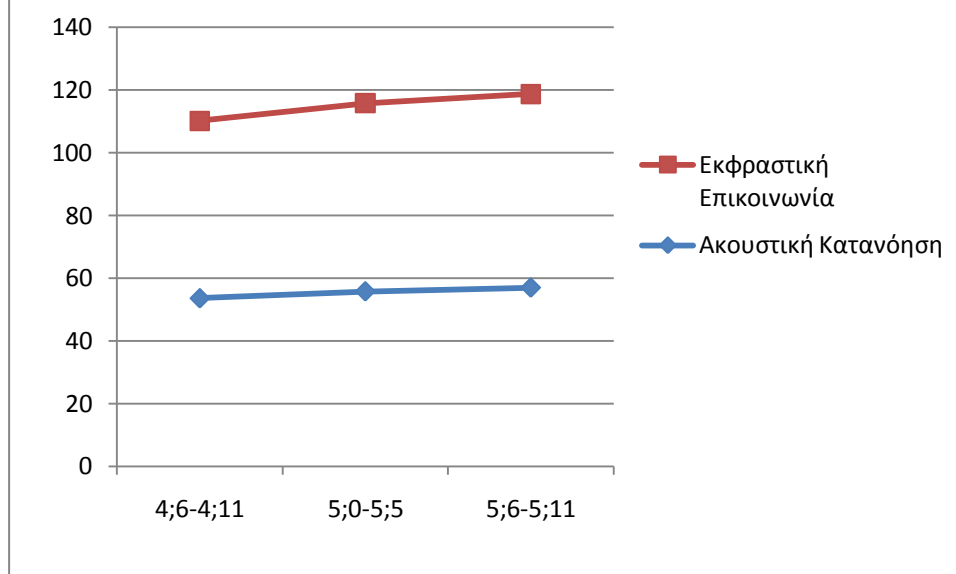
Στο εξάμηνο 4:06- 4:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 53,6 και τυπική απόκλιση 2,7. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 56,6 και τυπική απόκλιση 2,9.

Στο εξάμηνο 5:00- 5:05 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 55,8 και τυπική απόκλιση 4,0. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 60,0 και τυπική απόκλιση 3,2.

Στο εξάμηνο 5:06- 5:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 57,0 και τυπική απόκλιση 2,3. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 61,8 και τυπική απόκλιση 2,9.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των επιδόσεων των ηλικιών αυτών.

Σχήμα 7: Σύγκριση μέσων όρων των ηλικιών 4:06 -4:11, 5:00- 5:05 και 5:06- 5:11 στην ακουστική κατανόηση και την εκφραστική επικοινωνία.

4.6. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ (2:06- 5:11)

Στις παραπάνω ενότητες παρουσιάστηκαν όλα τα δεδομένα, όσον αφορά στις επιδόσεις των παιδιών που έχουν εξεταστεί πιλοτικά ως τώρα μέσω του εργαλείου Preschool Language Scale 4 (PLS-4), στους τομείς της Ακουστικής Κατανόησης και της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Αφού λοιπόν παρουσιάστηκαν οι τιμές των μεταβλητών, σε αυτό το κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί μία σύντομη ποιοτική σύγκριση μεταξύ των μέσων όρων των διαφορετικών ηλικιών. Στους παρακάτω πίνακες και γραφήματα φαίνονται συνοπτικά οι συγκρινόμενες τιμές.

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	Ακουστική Κατανόηση		Εκφραστική Επικοινωνία	
		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ
2:06- 2:11	25	19,24	4,42	21,52	4,14
3:00- 3:05	25	21,52	3,21	24,16	4,01
3:06- 3:11	25	48,32	3,87	51,68	3,08
4:00- 4:05	25	51,84	3,48	55,12	2,54
4:06- 4:11	25	53,6	2,7	56,6	2,9
5:00- 5:05	25	55,8	4	60	3,2
5:06- 5:11	25	57	2,3	61,8	2,9

Πίνακας 16: Μετρήσιμες μεταβλητές των εξαμήνων 2:06-2:11, 3:00-3:05, 3:06-3:11, 4:00-4:05, 4:06-4:11, 5:00-5:05 και 5:06-5:11.

Στο εξάμηνο 2:06-2:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 19,24 και τυπική απόκλιση 4,42. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 4,14.

Στο εξάμηνο 3:00-3:05 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 3,21. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 24,16 και τυπική απόκλιση 4,01.

Στο εξάμηνο 3:06-3:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 48,32 και τυπική απόκλιση 3,87. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 51,68 και τυπική απόκλιση 3,08.

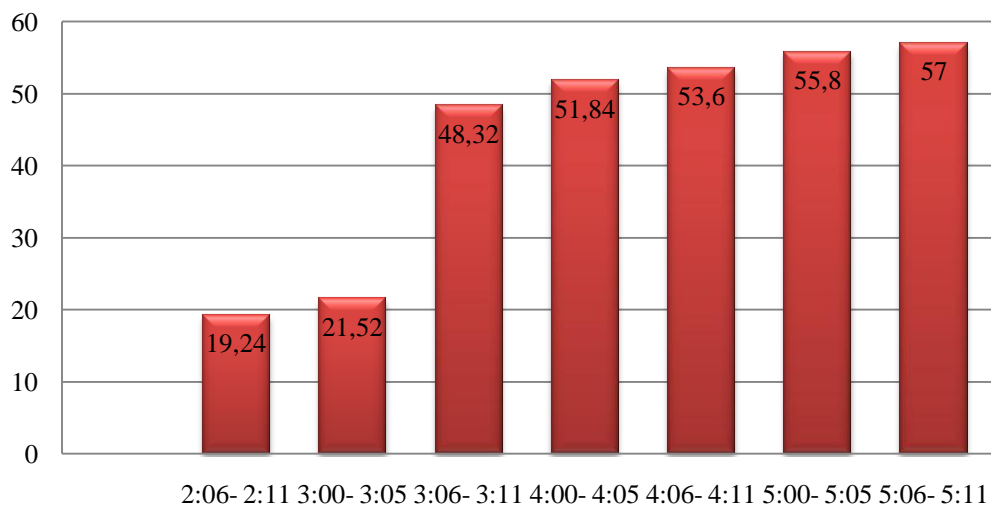
Στο εξάμηνο 4:00-4:05 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 51,84 και τυπική απόκλιση 3,48. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 55,12 και τυπική απόκλιση 2,54.

Στο εξάμηνο 4:06- 4:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 53,6 και τυπική απόκλιση 2,7. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 56,6 και τυπική απόκλιση 2,9.

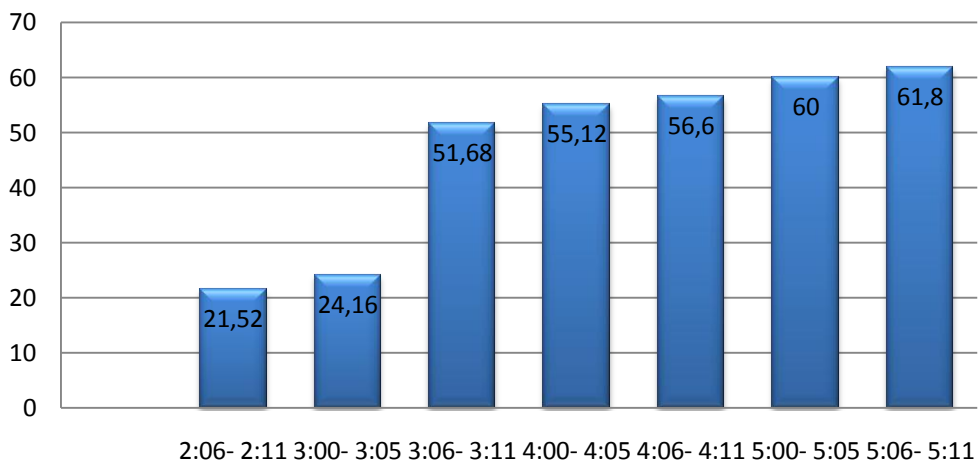
Στο εξάμηνο 5:00- 5:05 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 55,8 και τυπική απόκλιση 4,0. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 60,0 και τυπική απόκλιση 3,2.

Στο εξάμηνο 5:06- 5:11 οι τιμές των μεταβλητών στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 57,0 και τυπική απόκλιση 2,3. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 61,8 και τυπική απόκλιση 2,9.

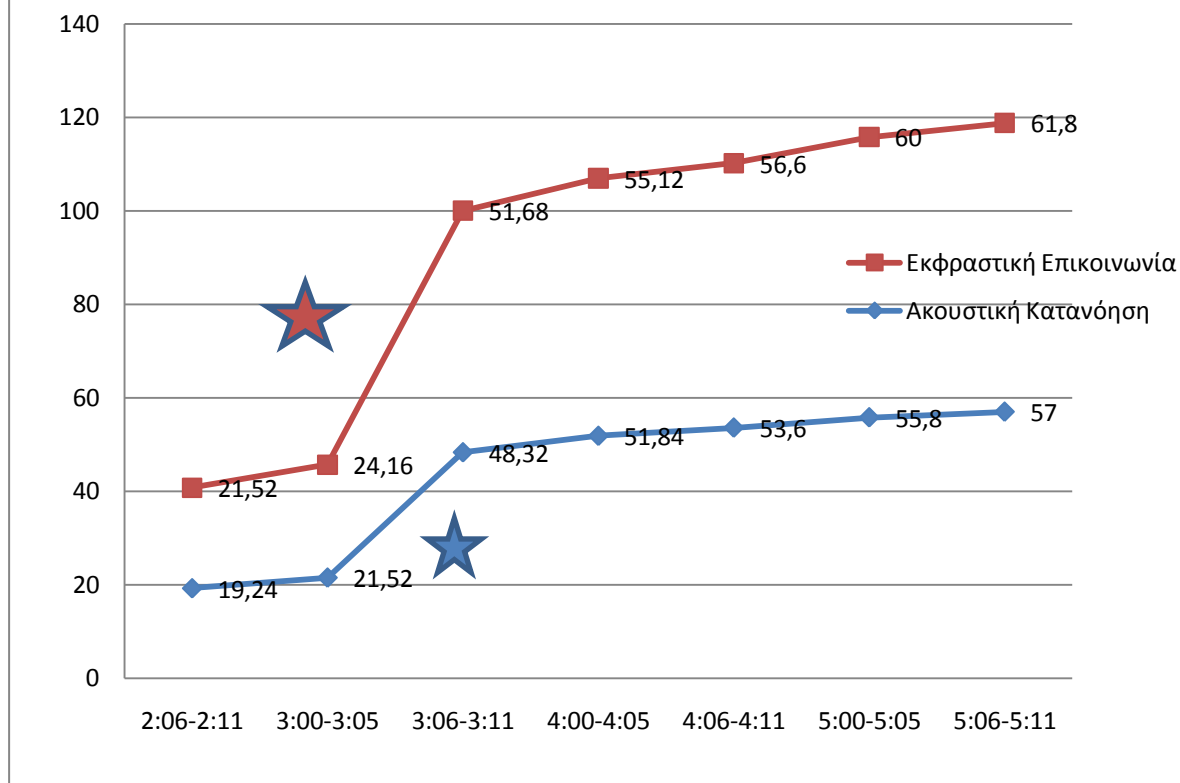
Σχήμα 8 : Οι μέσοι όροι της ακουστικής κατανόησης όλων των εξαμήνων που συγκρίνονται σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Σχήμα 9: Οι μέσοι όροι της εκφραστικής επικοινωνίας όλων των εξαμήνων που συγκρίνονται σε σχέση με την ηλικία των παιδιών.

Σχήμα 10: Σύγκριση των μέσων όρων όλων των εξαμήνων σε ακουστική κατανόηση και εκφραστική επικοινωνία

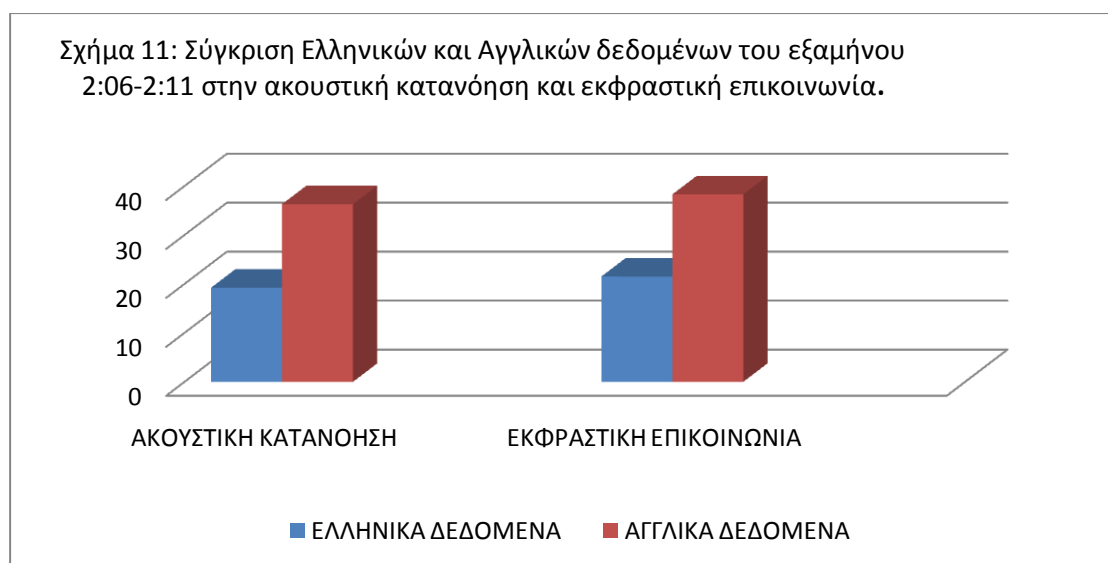
4.7. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

Σε αυτό το κεφάλαιο πρόκειται να πραγματοποιηθεί μία σύγκριση μεταξύ των δεδομένων που προέκυψαν από την στάθμιση του τεστ στην Αγγλική έκδοση, η οποία διεξήχθη στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Zimmerman, Steiner, Pond) και των δεδομένων που προέκυψαν από αυτή την πιλοτική εφαρμογή του τεστ, στις ηλικιακές ομάδες των εξαμήνων 2:06-2:11 και 3:00-3:05. Ο παρακάτω πίνακας και τα σχήματα παρουσιάζουν τις τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών (μέσος όρος, τυπική απόκλιση) και τον αριθμό των παιδιών που συμμετείχαν στην κάθε έρευνα καθώς και τη σύγκριση αυτών.

ΜΕΤΡΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ PLS- 4		ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ (Η.Π.Α.) PLS- 4	
	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΗΛΙΚΙΑ: 2:06-2:11				
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	25	25	101	101
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	19,24	21,52	36,3	38,3
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	4,42	4,14	5,9	6,1
ΗΛΙΚΙΑ: 3:00-3:05				
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	25	25	104	104
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	21,52	24,16	40,4	41,8
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	3,21	4,01	6,3	5,9

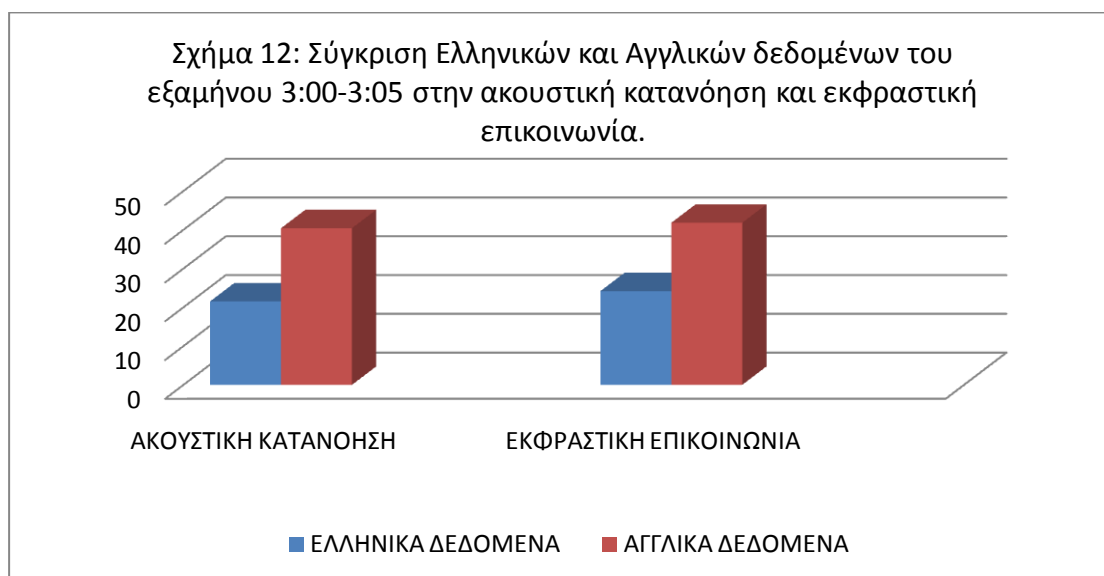
Πίνακας 17: Ελληνικά και Αγγλικά δεδομένα για τον αριθμό παιδιών, τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις στα εξάμηνα 2:06-2:11 και 3:00-3:05.

Όσον αφορά στο ηλικιακό εξάμηνο 2:06-2:11, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Ελληνικών δεδομένων στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 19,24 και τυπική απόκλιση 4,42. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 4,14. Αντίστοιχα, οι τιμές των Αγγλικών δεδομένων στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 36,3 και τυπική απόκλιση 5,9. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 38,3 και τυπική απόκλιση 6,1.

Βάση των τιμών και δεδομένου του σχήματος, παρατηρείται μεγαλύτερος μέσος όρος των Αγγλικών δεδομένων, τόσο την Ακουστική

Κατανόηση, όσο και στην Εκφραστική Επικοινωνία, σε σχέση με τους μέσους όρους των Ελληνικών. Η διαφορά αυτή είναι πολύ πιθανό να οφείλεται στις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη μετάφραση του εργαλείου, αλλά και στο γεγονός ότι δεν μπόρεσαν να αλλαχτούν σημαντικά στοιχεία του τεστ, προκειμένου να γίνουν πιο κατανοητά στα Ελληνόπουλα. Επίσης, πιθανό είναι η διαφορά αυτή να οφείλεται και στο γεγονός ότι η δειγματοληψία έγινε σε μικρότερο αριθμό παιδιών στην Ελλάδα (είκοσι πέντε) από αυτόν της Αμερικής (εκατόν ένα), οπότε και δεν είναι αξιόπιστη η σύγκριση μεταξύ αυτών των δειγμάτων του πληθυσμού.

Όσον αφορά στο ηλικιακό εξάμηνο 3:00-3:05, οι τιμές των μετρήσιμων μεταβλητών των Ελληνικών δεδομένων στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 21,52 και τυπική απόκλιση 3,21. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 24,16 και τυπική απόκλιση 4,01. Αντίστοιχα, οι τιμές των Αγγλικών δεδομένων στην ακουστική κατανόηση είναι οι εξής: μέσος όρος 40,4 και τυπική απόκλιση 6,3. Στην εκφραστική επικοινωνία οι τιμές είναι οι εξής: μέσος όρος 41,8 και τυπική απόκλιση 5,9.

Όπως και στο προηγούμενο εξάμηνο, παρατηρείται μεν διαφορά στους μέσους όρους μεταξύ των Ελληνικών και Αγγλικών δεδομένων, δεν είναι όμως αξιόπιστη λόγω της διαφοράς του αριθμού παιδιών που συμμετείχαν σε αυτή την έρευνα (είκοσι πέντε στην Ελλάδα, εκατόν τέσσερα στην Αμερική), καθώς και υπάρχει επιφύλαξη για τυχόν αλλαγές στη μετάφραση της φόρμας αξιολόγησης.

4.8. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΛΑΘΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Κατά τη διάρκεια της χορήγησης του τεστ στα παιδιά που έλαβαν μέρος σε αυτή τη στάθμιση, πραγματοποιήθηκαν κάποια λάθη με συγκεκριμένη συχνότητα στο κάθε εξάμηνο. Αυτές οι συχνότητες των λαθών που έκαναν τα παιδιά παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες και αποδίδονται ποσοστιαία.

Δραστηριότητα	Συχνότητα Λαθών	Συχνότητα %
43. Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (σχήματα).	15	60%
36. Αναγνωρίζει χρώματα.	11	44%
42. Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (ψηλό, μακρύ, κοντό)	8	32%
39. Κατανοεί αναλογίες σε εικόνες.	6	24%
40. Κατανοεί την έννοια του «περισσότερο» και του «πιο πολύ».	6	24%
41. Καταλαβαίνει μεγάλες σε έκταση προτάσεις.	6	24%
44. Κατανοεί χωρικές έννοιες (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από).	6	24%
34. Κατανοεί αντωνυμίες.	5	20%
38. Αναγνωρίζει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες.	5	20%
33. Κατανοεί ποσοτικές έννοιες (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα).	4	16%
37. Εξάγει συμπεράσματα.	4	16%
35. Καταλαβαίνει την άρνηση στις προτάσεις.	3	12%
24. Κατανοεί ρήματα σε προτάσεις περιεχομένου.	1	4%
28. Κατανοεί αρκετές αντωνυμίες (εγώ, εμένα, σου).	1	4%
32. Ακολουθεί συσχετιζόμενες εντολές	1	4%

δύο βημάτων χωρίς βοήθεια.		
-------------------------------	--	--

Πίνακας 18: Συχνότητα λαθών του εξαμήνου 2:06-2:11 στην ακουστική κατανόηση και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον παραπάνω πίνακα φαίνονται τα λάθη που έκαναν τα παιδιά ηλικίας 2:06-2:11 στην ακουστική κατανόηση και η συχνότητα με την οποία εμφανίστηκαν. Πρώτη σε συχνότητα είναι η δοκιμασία 43, στην οποία το παιδί καλείται να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες (σχήματα), όπου το ποσοστό είναι 60%, καθώς 15 από τα 15 παιδιά απάντησαν λάθος. Επόμενη δραστηριότητα στην οποία έγιναν λάθη είναι η 36, όπου το παιδί καλείται να αναγνωρίσει τα χρώματα. Το ποσοστό σε αυτήν είναι 44%, καθώς 11 παιδιά απάντησαν λάθος. Η δραστηριότητα 42 είναι αμέσως μετά, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες (ψηλό, κοντό, μακρύ), με ποσοστό 32%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 39, όπου καλείται το παιδί αν κατανοήσει αναλογίες σε εικόνες, με ποσοστό 24%. Επίσης, η δραστηριότητα 40, η οποία αφορά στην κατανόηση του «περισσότερο» και «πιο πολύ», η δραστηριότητα 41, η οποία αφορά στην κατανόηση μεγάλων προτάσεων και η δραστηριότητα 44, η οποία αφορά στην κατανόηση χωρικών εννοιών (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από) έχουν ποσοστό αποτυχίας 24%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 34, που είναι η κατανόηση αντωνυμιών και η δραστηριότητα 38, που είναι η αναγνώριση κατηγοριών σε εικόνες, με ποσοστό 20%. Αμέσως μετά, η δραστηριότητα 33, η οποία αφορά στην κατανόηση ποσοτικών εννοιών (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα) και η δραστηριότητα 37, κατά την οποία το παιδί εξάγει συμπεράσματα, έχουν ποσοστό 16%. Τέλος, η δραστηριότητα 24, που αφορά στην κατανόηση ρημάτων σε προτάσεις περιεχομένου, η δραστηριότητα 28, η οποία αφορά στην κατανόηση αρκετών αντωνυμιών και η δραστηριότητα 32, όπου το παιδί ακολουθεί συσχετιζόμενες εντολές δύο βημάτων χωρίς βοήθεια, έχουν ποσοστό αποτυχίας 4%, καθώς ένα παιδί στα είκοσι πέντε απάντησε λάθος.

Δραστηριότητα	Συχνότητα Λαθών	Συχνότητα %
46. Συμπληρώνει αναλογίες.	13	52%
39. Χρησιμοποιεί ποσοτικές έννοιες.	9	36%
40. Χρησιμοποιεί γενική κτητική.	8	32%

41. Απαντά λογικά σε ερωτήσεις.	6	24%
42. Χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση.	6	24%
43. Συμπληρώνει αναλογίες.	6	24%
44. Απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα.	6	24%
45. Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "που".	6	24%
47. Ονομάζει αντικείμενα όταν το αντικείμενο περιγράφεται.	6	24%
34. Χρησιμοποιεί ρήματα.	4	16%
33. Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που".	3	12%

Πίνακας 19: Συχνότητα λαθών του εξαμήνου 2:06-2:11 στην εκφραστική επικοινωνία και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον παραπάνω πίνακα φαίνονται τα λάθη που έκαναν τα παιδιά ηλικίας 2:06-2:11 στην εκφραστική επικοινωνία και η συχνότητα με την οποία εμφανίστηκαν. Πρώτη σε συχνότητα είναι η δοκιμασία 46, στην οποία το παιδί καλείται να συμπληρώσει αναλογίες, με ποσοστό 52%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 39, με τη χρήση των ποσοτικών εννοιών, με ποσοστό 36%. Αμέσως μετά ακολουθεί η δοκιμασία 40, που αφορά στη χρήση γενικής κτητικής, με ποσοστό 32%. Στη συνέχεια, η δραστηριότητα 41, όπου το παιδί απαντά λογικά σε ερωτήσεις, η 42, όπου χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση, η 43, όπου συμπληρώνει αναλογίες, η 44, όπου απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα, η 45, όπου απαντά σε ερωτήσεις τύπου «που» και η 47, όπου ονομάζει αντικείμενα όταν αυτά περιγράφονται, έχουν ποσοστό αποτυχίας 24%. Έπειτα ακολουθεί η δοκιμασία 34, όπου το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει ρήματα, με ποσοστό 16%. Τελευταία βρίσκεται η δραστηριότητα 33, η οποία αφορά στην απάντηση ερωτήσεων τύπου «τι» και «που», με ποσοστό 12%.

Δραστηριότητα	Συχνότητα Λαθών	Συχνότητα %
33. Κατανοεί ποσοτικές	5	20%

έννοιες (ένα, μερικά, τα υπόλοιπα, όλα).		
44. Κατανοεί χωρικές έννοιες (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από).	4	16%
34. Κατανοεί αντωνυμίες.	3	12%
35. Καταλαβαίνει την άρνηση στις προτάσεις.	3	12%
37. Εξάγει συμπεράσματα.	3	12%
41. Καταλαβαίνει μεγάλες σε έκταση προτάσεις.	3	12%
43. Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (σχήματα).	3	12%
36. Αναγνωρίζει χρώματα.	2	8%
40. Κατανοεί την έννοια του «περισσότερο» και του «πιο πολύ».	2	8%
42. Κατανοεί ποιοτικές έννοιες (ψηλό, μακρύ, κοντό)	2	8%
28. Κατανοεί αρκετές αντωνυμίες (εγώ, εμένα, σου).	1	4%
29. Κατανοεί τη χρήση αντικειμένων.	1	4%
31. Κατανοεί απλές περιγραφικές έννοιες.	1	4%
38. Αναγνωρίζει κατηγορίες αντικειμένων σε εικόνες.	1	4%
39. Κατανοεί αναλογίες σε εικόνες.	1	4%

Πίνακας 20: Συχνότητα λαθών του εξαμήνου 3:00-3:05 στην ακουστική κατανόηση και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον παραπάνω πίνακα φαίνονται τα λάθη που έκαναν τα παιδιά ηλικίας 3:00-3:05 στην ακουστική κατανόηση και η συχνότητα με την οποία εμφανίστηκαν. Πρώτη σε συχνότητα είναι η δοκιμασία 33, στην οποία το παιδί καλείται να κατανοήσει ποσοτικές έννοιες(ένα, μερικέ, τα υπόλοιπα, όλα), όπου το ποσοστό είναι 20%. Επόμενη δραστηριότητα στην οποία έγιναν λάθη είναι η 44, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει χωρικές έννοιες (κάτω από, πίσω από, δίπλα σε, μπροστά από). Το ποσοστό σε αυτήν είναι 16%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 34, η οποία αφορά στην κατανόηση αντωνυμιών, η δραστηριότητα 35, η οποία αφορά στην κατανόηση της άρνησης σε προτάσεις, η δραστηριότητα 37,

η οποία αφορά στην εξαγωγή συμπερασμάτων, η δραστηριότητα 41, η οποία αφορά στην κατανόηση μεγάλων σε έκταση προτάσεων και η δραστηριότητα 43, όπου το παιδί καλείται να κατανοήσει ποιοτικές έννοιες (σχήματα) έχουν ποσοστό αποτυχίας 12%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 36, που είναι η αναγνώριση χρωμάτων, η δραστηριότητα 40, που είναι η κατανόηση του «περισσότερο» και «πολύ» και η δραστηριότητα 42%, που είναι η κατανόηση ποιοτικών εννοιών (ψηλό, μακρύ, κοντό) , με ποσοστό 8%. Τέλος, η δραστηριότητα 28, που αφορά στην κατανόηση αρκετών αντωνυμιών (εγώ, εμένα, σου) , η δραστηριότητα 29, η οποία αφορά στην κατανόηση της χρήσης αντικειμένων, η δραστηριότητα 31, η οποία αφορά στην κατανόηση απλών περιγραφικών εννοιών, η δραστηριότητα 38, η οποία αφορά στην αναγνώριση κατηγοριών αντικειμένων σε εικόνες και η δραστηριότητα 39, όπου το παιδί κατανοεί αναλογίες σε εικόνες, έχουν ποσοστό αποτυχίας 4%.

Δραστηριότητα	Συχνότητα Λαθών	Συχνότητα %
42. Χρησιμοποιεί λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση.	11	44%
41. Απαντά λογικά σε ερωτήσεις.	5	20%
43. Συμπληρώνει αναλογίες.	4	16%
45. Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "που".	4	16%
44. Απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα.	3	12%
46. Συμπληρώνει αναλογίες.	3	12%
47. Ονομάζει αντικείμενα όταν το αντικείμενο περιγράφεται.	3	12%
33. Απαντά σε ερωτήσεις τύπου "τι" και "που".	2	8%
39. Χρησιμοποιεί ποσοτικές έννοιες.	2	8%
40. Χρησιμοποιεί γενική κτητική.	2	8%

34. Χρησιμοποιεί ρήματα.	1	4%
35. Χρησιμοποιεί διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμούς και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις.	1	4%
38. Λέει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο.	1	4%

Πίνακας 21: Συχνότητα λαθών του εξαμήνου 3:00-3:05 στην εκφραστική επικοινωνία και ποσοστό επί τοις εκατό.

Στον παραπάνω πίνακα φαίνονται τα λάθη που έκαναν τα παιδιά ηλικίας 3:00-3:05 στην εκφραστική επικοινωνία και η συχνότητα με την οποία εμφανίστηκαν. Πρώτη σε συχνότητα είναι η δοκιμασία 42, στην οποία το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση, με ποσοστό 44%. Ακολουθεί η δραστηριότητα 41, με την λογική απάντηση σε ερωτήσεις, με ποσοστό 20%. Αμέσως μετά ακολουθεί η δοκιμασία 43, που αφορά στη συμπλήρωση αναλογιών και η δοκιμασία 45, η οποία αφορά στην απάντηση σε ερωτήσεις τύπου «που», με ποσοστό 16%. Στη συνέχεια, η δραστηριότητα 44, όπου το παιδί απαντά σε ερωτήσεις για υποθετικά γεγονότα, η 46, όπου συμπληρώνει αναλογίες και η 47 όπου ονομάζει αντικείμενα όταν αυτά περιγράφονται, έχουν ποσοστό αποτυχίας 12%. Έπειτα ακολουθεί η δοκιμασία 33, όπου το παιδί απαντά σε ερωτήσεις τύπου «τι» και «που», η 39, όπου χρησιμοποιεί ποσοτικές έννοιες και η 40, όπου χρησιμοποιεί γενική κτητική, με ποσοστό 8%. Τελευταίες βρίσκονται οι δραστηριότητες 34, όπου το παιδί χρησιμοποιεί ρήματα, η 35, όπου χρησιμοποιεί διάφορα ουσιαστικά, ρήματα, προσδιορισμούς και αντωνυμίες σε αυθόρμητες εκφράσεις και η 38, όπου λέει πως χρησιμοποιείται ένα αντικείμενο, με ποσοστό 4%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει μία σύντομη συζήτηση, προκειμένου να βγουν τα συμπεράσματα σχετικά με την χρησιμότητα του εργαλείου PLS-4 και κατά πόσο αυτό είναι έτοιμο να χορηγηθεί στα Ελληνόπουλα.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μεταξύ των εξαμήνων 2:06-2:11 και 3:00-3:05 υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μόνο στην Ακουστική Κατανόηση, ενώ στην Εκφραστική Επικοινωνία δεν παρατηρείται κάτι τέτοιο. Αυτό σημαίνει ότι η ηλικία επηρεάζει την επίδοση των παιδιών στην υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης, ενώ δεν επηρεάζει καθόλου την υποκλίμακα της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Αυτό το φαινόμενο ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι τα παιδιά σε αυτή την ηλικία έχουν μεγαλύτερο παθητικό λεξιλόγιο σε σχέση με το ενεργητικό όπως προαναφέρθηκε (Κεφ. 1, Εισαγωγή, σελ. 13). Έτσι, τα παιδιά που διανύουν τις ηλικίες 2:06-3:05, κατανοούν πολύ περισσότερες έννοιες από αυτές που είναι ικανά να εκφέρουν. Ωστόσο, τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την σύγκριση των εξαμήνων 3:00-3:05 και 3:06-3:11 έδειξαν ότι και η Ακουστική Κατανόηση και η Εκφραστική Επικοινωνία, επηρεάζονται στατιστικά σημαντικά από την ηλικία, γεγονός που σημαίνει ότι ανάλογη της ηλικίας είναι και η επίδοση των παιδιών στις δύο αυτές υποκλίμακες του τεστ. Άλλωστε, έρευνες έχουν αποδείξει ότι το χρονικό διάστημα μεταξύ της ηλικίας 3 και 4 ετών θεωρήθηκε ως κρίσιμη για την ανάπτυξη περιόδου, κυρίως συντακτικά, καθώς πολλές γλωσσικές αλλαγές λαμβάνουν χώρα στον τομέα αυτό το συγκεκριμένο διάστημα. Η ανάπτυξη της ικανότητας να χρησιμοποιούν τα παιδιά φράσεις σύνθετες βρέθηκε να είναι η πιο σημαντική συμβολή στην αύξηση του μέσου μήκους της έκφρασης (Tse, Chan, Kwong, Li, 2002).

Τα αποτελέσματα που αφορούσαν στη σχέση του φύλου με την επίδοση στο τεστ αυτό, έδειξαν ότι το φύλο δεν παρουσιάζει στατιστική σημαντικότητα στην υποκλίμακα της Ακουστικής Κατανόησης, ενώ επηρεάζει στατιστικά σημαντικά την επίδοση των παιδιών στην υποκλίμακα της Εκφραστικής Επικοινωνίας. Αυτό σημαίνει ότι η κατανόηση των παιδιών δεν σχετίζεται με το αν είναι αγόρια ή κορίτσια, ενώ η επικοινωνία σχετίζεται σημαντικά με αυτό τον παράγοντα. Άλλωστε, έρευνες έχουν αποδείξει ότι αγόρια και κορίτσια τείνουν να χρησιμοποιούν διαφορετικά μέρη του εγκεφάλου τους για να επεξεργαστούν κάποιες βασικές πτυχές της γραμματικής, γεγονός που υποδηλώνει ότι το φύλο είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την απόκτηση και χρήση της γλώσσας (Georgetown University Medical

Center, 2006). Σύμφωνα με τον Ullman, καθηγητή του Georgetown University Medical Center, "άνδρες και γυναίκες μπορούν να έχουν την τάση να επεξεργάζονται διάφορες δεξιότητες διαφορετικά ο ένας από τον άλλον." Συσχέτιση μεταξύ του φύλου και της ανάπτυξης του λόγου έχει βρεθεί και σε άλλες έρευνες, όπου παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στην ανάπτυξη της σύνταξης, με τα κορίτσια να ξεπερνούν τα αγόρια στο μέσο μήκος έκφρασης, σε ορισμένους τύπους πρότασης και δομές αλλά και στην πολυπλοκότητα του συντακτικού μέρους του λόγου (Tse, Chan, Kwong, Li, 2002).

Τέλος, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά που συμμετείχαν στην πιλοτική μελέτη αυτή, ανταποκρίθηκαν επαρκώς στα ζητούμενα, χωρίς να παρουσιάσουν δυσκολίες. Όλα τα παιδιά ξεκίνησαν το τεστ ένα χρόνο πριν την πραγματική τους ηλικία και το ολοκλήρωσαν, έστω και σημειώνοντας λάθη κατά της τελευταίες δραστηριότητες, τα οποία παρουσιάστηκαν παραπάνω στη συχνότητα λαθών των υποκειμένων. Κανένα από αυτά όμως δεν σταμάτησε την αξιολόγηση λόγω ανεπαρκών δυνατοτήτων. Από το γεγονός αυτό, γίνεται κατανοητό ότι το PLS-4 όντως αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο αξιολόγησης για τα παιδιά ηλικίας 2:06- 5:11. Το εργαλείο αυτό βέβαια έχει δημιουργηθεί προκειμένου να αξιολογεί ηλικίες 0- 6:05. Ωστόσο, εκκρεμεί η στάθμιση των ηλικιών 0-2:05 και 6:00-6:05. Στις ηλικίες λοιπόν που εξετάστηκαν, παρατηρήθηκε μία βαθμιαία αύξηση των μέσων όρων των βαθμολογιών, η οποία ήταν ανάλογη των ηλικιών. Αυτό φάνηκε από το γράφημα των μέσων όρων (Κεφ. 4, Αποτελέσματα, σελ.53), όπου υπήρχε σταδιακή αύξηση των επιδόσεων, τόσο στην ακουστική κατανόηση, όσο και στην εκφραστική επικοινωνία, περνώντας από ένα εξάμηνο στο επόμενο. Παρουσιάστηκε ωστόσο μία σχεδόν κατακόρυφη αύξηση του μέσου όρου των βαθμολογιών των παιδιών, μέσω μίας σχεδόν κατακόρυφης αύξησης της επίδοσης των παιδιών μεταξύ των εξαμήνων 3:00-3:05 και 3:06-3:11. Στα επόμενα εξάμηνα οι μεταβολές είναι πιο ομαλές. Παρατηρήθηκε τέλος, ότι ο μέσος όρος της εκφραστικής επικοινωνίας είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τον μέσο όρο της ακουστικής κατανόησης, σε όλα τα εξάμηνα που εξετάστηκαν.

Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι σε αυτή την ηλικία κατοχυρώνονται από τα παιδιά οι νέες έννοιες που έχουν αποκτήσει κατά την έκρηξη του λεξιλογίου και πλέον τις χρησιμοποιούν με ευκολία στον εκφραστικό τους λόγο. Επιπροσθέτως, όσον αφορά στη σύγκριση των Ελληνικών και των Αγγλικών δεδομένων, παρουσιάστηκε ανάλογη αύξηση των μέσων όρων από το ένα εξάμηνο στο άλλο, χωρίς να παρουσιαστούν σημαντικές διαφορές. Ωστόσο, υπήρξε διαφορά στους μέσους όρους μεταξύ Ελληνικών και Αγγλικών δεδομένων, με τους δεύτερους να είναι υψηλότεροι. Αυτό το γεγονός, όπως προαναφέρθηκε, είναι πολύ πιθανό να οφείλεται είτε στη μετάφραση που πραγματοποιήθηκε, η οποία ίσως

να απαιτούσε και κάποιες άλλες προσαρμογές του τεστ στα Ελληνικά δεδομένα, είτε στο μέγεθος του δείγματος, το οποίο ήταν πολύ μικρότερο στην Ελλάδα, από αυτό της Αγγλικής έκδοσης (Κεφ. 3, Μεθοδολογία, σελ. 22). Ακόμα, υπάρχει πιθανότητα στη διαφορά μεταξύ των δύο γλωσσών να μην έχουν συμπεριληφθεί γραμματικά ή συντακτικά φαινόμενα που κατακτούν τα ελληνόπουλα σε αυτές τις ηλικίες.

Εδώ καλό θα ήταν να σημειωθεί ότι η δειγματοληψία έλαβε χώρα τους καλοκαιρινούς μήνες. Συμπερασματικά, πιθανολογείται ότι κάποια τα παιδιά δεν ανταποκρίθηκαν στο μέγιστο που θα μπορούσαν, όσον αφορά στις απαντήσεις που έδωσαν κατά τη διάρκεια της χορήγησης του τεστ. Είναι γνωστό ότι όσο μικρότερης ηλικίας είναι το παιδί, τόσο πιο δύσκολα συγκεντρώνεται στη διεκπεραίωση μιας εργασίας. Η ηλικία, λοιπόν την οποία εξέτασε αυτή η έρευνα, αφορά σε μικρά παιδιά και θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ο παράγοντας αυτός, τόσο στις μετρήσεις, όσο και στις συγκρίσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στα παραπάνω κεφάλαια.

5.1. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η πτυχιακή αυτή εργασία προτείνει κάποιες περαιτέρω ενέργειες, προκειμένου το εργαλείο που εξετάστηκε να είναι ακόμα πιο έγκυρο.

Προτείνεται λοιπόν, αρχικά, να επαναληφθεί η στάθμιση του PLS-4 σε μεγαλύτερο πληθυσμιακό δείγμα, ώστε να ληφθούν δεδομένα, τα οποία θα στηρίξουν ακόμα καλύτερα και με μεγαλύτερη εγκυρότητα τα αποτελέσματα της χορήγησης στα Ελληνόπουλα.

Επίσης, καλό θα ήταν, το δείγμα να μην αποτελούν μόνο παιδιά που κατοικούν σε μία περιοχή (Πάτρα στην συγκεκριμένη εργασία), αλλά να λάβουν μέρος στη στάθμιση πληθυσμιακές ομάδες από πολλές περιοχές της Ελλάδας.

Ακόμα, κρίνεται αναγκαία η επαναξιολόγηση της μετάφρασης του εντύπου αξιολόγησης, προκειμένου να απευθύνεται αποκλειστικά στα Ελληνόπουλα και να είναι περισσότερο αντιπροσωπευτικό του Ελληνικού πληθυσμού. Ως παράδειγμα αναφέρεται η δραστηριότητα 42, κατά την οποία το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει λέξεις που περιγράφουν φυσική κατάσταση, όπως είναι οι λέξεις κουρασμένο, διψασμένο, πεινασμένο. Πολλά παιδιά σε αυτή την ηλικία κατανοούν μεν τις έννοιες αυτές, δεν είναι όμως σε θέση να τις προφέρουν, καθώς δεν χρησιμοποιούν ακόμα μετοχές και περιγραφικές έννοιες.

Ένας ακόμα παράγοντας ο οποίος δεν λαμβάνεται συνήθως υπ' όψιν, αλλά στην πραγματικότητα είναι καθοριστικός, είναι η εφαρμογή ενός

άλλου γλωσσικού τεστ πριν από τη χορήγηση του εργαλείου που βρίσκεται σε κατάσταση στάθμισης, προκειμένου να είναι σίγουροι οι ερευνητές ότι τα παιδιά που συμμετάσχουν στην έρευνα είναι ικανά να ανταπεξέλθουν στην αξιολόγηση, ώστε έτσι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ύπαρξης κάποιας διαταραχής της ανάπτυξης του λόγου, η οποία και θα προκαλέσει λανθασμένη διεξαγωγή συμπερασμάτων στη συνέχεια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Anastasi, A., (1968). *Psychological testing*. New York: McMillan.
2. Aram, D., Ekelman, B., & Nation, J. (1984). Preschoolers with language disorders: 10 years later. *Journal of Speech and Hearing Research*, 27, 232- 244.
3. Bates, E. (1976). *Language and context: The acquisition of pragmatics*. New York: Academic Press.
4. Bates, E., Benigni, L., Bretherton, I., Camaioni, L., & Volterra, V. (1977). From gesture to the first word. In M. Lewis and L. Rosenblum (Eds.), *Interaction, Conversation and the Development of Language*. New York: Wiley.
5. Berman, R. (1986). A crosslinguistic perspective: Morphology and syntax. In *Language acquisition: studies in first language development*, 2nd edn (ed. P. Fletcher & M. Garman), p.p. 429-447. Cambridge University Press.
6. Bernstein, D., K. (2002). *Language and Communication Disorders in Children*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
7. Bloom, L., & Lahey, M. (1978). *Language Development and Language Disorders*, New York: Wiley.
8. Brown, R. (1975). *A first language: The early stages*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
9. Bruner, J.,S. (1974). *From communication to language: A psychological perspective*. *Cognition* 3, 255-287.
10. Βογινδρούκας, Ι., & Γρηγοριάδου, Ε. (2009). Η Δοκιμασία Γλωσσικής Αντίληψης και Έκφρασης. Ανάκτηση 28/ 12/ 10 από <http://www.autismhellas.gr/el/LogosEpikinonia.aspx>.
11. Christensen, L., B. (2001). *Η πειραματική μέθοδος στην επιστημονική έρευνα*. Αθήνα: Παπαζήσης.
12. Cole, M., & Cole, S. (2000). *Η ανάπτυξη των παιδιών. Η αρχή της ζωής: εγκυμοσύνη, τοκετός, βρεφική ηλικία*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ.Δαρδάνος.
13. Georgetown University Medical Center. (2006, November 28). *Study of Language Use In Children Suggests Sex Influences How Brain Processes Words*. *Science Daily*. Ανάκτηση 28/ 12/ 10 από <http://www.sciencedaily.com/releases/2006/11/061127210527.htm>.
14. Good, T., L. & Brophy, J., E. (1980). *Educational Psychology. A Realistic Approach*. New York: Holt.

15. Καμπανάρου, Μ. (2007). *Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας*, Αθήνα: Έλλη.
16. Καρανάνου, Β., Παγάνη, Γ., & Παπασπύρου, Α. (2010). Πτυχιακή εργασία με θέμα: *Πιλοτική αξιολόγηση των ικανοτήτων κατανόησης και παραγωγής λόγου σε Ελληνόπουλα ηλικίας 4;6-5;11 ετών χρησιμοποιώντας το PLS4*, ΑΤΕΙ Πάτρας.
17. Κατή, Δ. (2000). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*, Αθήνα: Οδυσσέας.
18. Martin, F., N., Clark, J., G. (2006). *Introduction to Audiology, 9th Edition*, New Jersey: Pearson Education Inc.
19. Μεσελίδου, Α., Αλεξίου- Γαρδικιώτη Ν. (2008). Πτυχιακή εργασία με θέμα: *Χορήγηση της κλίμακας «Επανάληψη Προτάσεων» της δοκιμασίας CELF-4 σε μαθητές 1^{ης} και 2^{ης} Δημοτικού με Δυσλεξία και σύγκριση με τυπικά αναπτυσσόμενους μαθητές της ίδιας ηλικίας*, ΑΤΕΙ Πάτρας.
20. Μπαρμπέρογλου, Α., Νικολέρη, Ο. (2008). Πτυχιακή εργασία με θέμα: *Χορήγηση της κλίμακας «Κατασκευή Προτάσεων» του Clinical Evaluation of Language Fundamentals-4 (CELF-4) σε παιδιά Α & Β τάξης του Δημοτικού και σύγκριση των αποτελεσμάτων με την επίδοση των παιδιών στις κλίμακες «Λεξιλόγιο» και «Ολοκλήρωση Προτάσεων» του Σταθμισμένου στα Ελληνικά ΤΕΣΤ Αθηνά*, ΑΤΕΙ Πάτρας.
21. Ξανθού, Β., & Φουντουλάκη, Ε. (2010). Πτυχιακή εργασία με θέμα: *Χορήγηση της κλίμακας «Γλωσσική Αντίληψη» της νέας δοκιμασίας «Γλωσσική Αντίληψη και Έκφραση» (Βογινδρούκας-Γρηγοριάδου- Καμπούρογλου) και σύγκριση με την ανάλογη κλίμακα «Ακουστική Αντίληψη» του «Preschool Language Scale- 3 (UK)»*, ΑΤΕΙ Πάτρας.
22. Oller, D. (1981). «Infant vocalizations: exploration and reflexivity» στο R. Stark (ed.). *Language Behavior in Infancy and Early Childhood*, New York: Elsevier, North- Holland.
23. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1985). *Εξελικτική ψυχολογία. Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση*, Αθήνα: Πανεπιστημιακές εκδόσεις.
24. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1993). *Στατιστική. Εφαρμοσμένη στις επιστήμες της συμπεριφοράς*. Αθήνα: Πανεπιστημιακές εκδόσεις.
25. Πόρποδας, Κ. (1993). *Γνωστική ψυχολογία. Β τόμος. Ιδιωτική έκδοση*.

26. Quill, K., A. (1995). *Teaching Children with Autism. Strategies to Enhance Communication and Socialization*. Florence: Delmar Publishers. A Division of International Thomson Publishing Inc.
27. Saussure, F. (1916/ 1979). *Μαθήματα Γενικής Γλωσσολογίας*, Αθήνα: Παπαζήσης.
28. Semel, E., Wiig, H.E. & Secord, A. W. (2006). *Administration and Scoring Direction for Level 1 & Level 2 Assessments. Clinical Evaluation of Language Fundamentals Fourth UK Edition – CELF-4* (p.p. 1-4, 31-33). United Kingdom: Harcourt Assessment.
29. Sheridan, M., D. (2007). *From Birth to Five Years. Children's Developmental Progress, 3rd Edition*. UK: Routledge.
30. Stark, R. (1986). «*Prespeech segmental feature development*» στο Fletcher & Garman (eds).
31. Στραβολαίμου, Κ., & Τσοκανά, Λ. (2010). Πτυχιακή εργασία με θέμα: *Πιλοτική αξιολόγηση των ικανοτήτων κατανόησης και παραγωγής λόγου σε Ελληνόπουλα ηλικίας 3;6- 4;5 ετών χρησιμοποιώντας το PLS4*, ΑΤΕΙ Πάτρας.
32. Tse, S., K., Chan, C., Kwong, S., M., Li, H. (2002). Sex differences in syntactic development: Evidence from Cantonese- speaking preschoolers in Hong Kong. *International Journal of Behavioral Development*. November, 26: 509- 517.
33. Zimmerman, I. L., Steiner, V.G., & Evatt, R.L. (1969). *Preschool Language Scale*. Columbus, OH: Merrill.
34. Zimmerman, I. L., Steiner, V.G., & Pond, R. E. (1979). *Preschool language Scale- Revised Edition*. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.
35. Zimmerman, I. L., Steiner, V.G., & Pond, R. E. (1992). *Preschool language Scale- 3rd Edition*. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.
36. Zimmerman, I. L., Steiner, V.G., & Pond, R. E. (2002). *Preschool language Scale- 4th Edition*. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.

